

kredyt trendy

Raport Biura Informacji Kredytowej

Rok 2019

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

s. 3–6 RYNEK KREDYTOWY

Główne obserwacje	3
Liczba kredytobiorców, zadłużenie	4
Kredytobiorcy (sektor bankowy) według produktów	5
Klienci firm pożyczkowych	6

s. 7–18 KREDYTY KONSUMPCYJNE

Główne obserwacje	7
Liczba udzielonych kredytów	8
Kredyty ratalne i gotówkowe – akcja kredytowa w wymiarze liczbowym	9
Sektor bankowy. Zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych, liczba kredytobiorców	10
Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych	11
Kredyty ratalne i gotówkowe – sprzedaż, ujęcie wartościowe	12
Kredyty konsumpcyjne w przedziałach kwotowych	13
Wejścia do statusu >30 dni opóźnienia w spłacie	14
Wejścia do statusu >90 dni opóźnienia oraz BIK Indeks Jakości Portfela Kredytów Konsumpcyjnych	15
Jakość udzielanych kredytów konsumpcyjnych (status >30 dni opóźnienia) – sektor bankowy	16
Jakość udzielanych kredytów konsumpcyjnych (status >90 dni opóźnienia)	17
Pożyczki pozabankowe – sprzedaż	18

s. 19–25 KREDYTY MIESZKANIOWE

Główne obserwacje	19
Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych	20
Wartość udzielonych kredytów	21
Liczba kredytobiorców, zadłużenie	22
Jakość udzielonych kredytów	23
Jakość udzielonych kredytów – porównanie kredytów złotowych z walutowymi	24
Jakość portfeli frankowych	25

s. 26–30 KARTY KREDYTOWE

Główne obserwacje	26
Liczba wydanych kart kredytowych	27
Wartość limitów na otwieranych rachunkach	28
Liczba posiadaczy kart kredytowych, a tym aktywnych	29
Limity i należności na rachunkach kart kredytowych	30

s. 31–43 MIKROPRZEDSIĘBIORCY

Główne obserwacje	31
Liczba oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	32
Wartość oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	33
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	34
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	35
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom	36
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania rolnikom	37
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorstwom – ujęcie produktowe	38
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów rolnikom – ujęcie produktowe	39
Średnie kwoty udzielonych kredytów mikroprzedsiębiorcom i rolnikom	40
Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców i rolników rośnie wraz z liczbą banków kredytujących	41
Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców rośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty	42
Ryzyko kredytowe rolników nie rośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty	43

Główne obserwacje

- W 2019 r. kontynuowane były na rynku kredytów dla osób prywatnych trendy z roku poprzedniego, choć obserwowaliśmy także nowe zjawiska.
- W kredytach mieszkaniowych I kwartał 2019 r. był słaby wskutek braku programu MdM, który napędzał w poprzednich latach kredytowanie w pierwszych miesiącach roku. Następne kwartały były lepsze, ale dynamika sprzedaży w wymiarze liczbowym była niższa niż w 2018 r.
- Dynamika liczby udzielanych kredytów mieszkaniowych pozostaje w tyle za dynamiką liczby oddawanych mieszkań.
- W kredytach ratalnych i gotówkowych, tak jak poprzednio, obserwujemy stabilizację liczby udzielanych kredytów oraz wzrosty kwot udzielanych kredytów.
- Dziwią słabe wyniki sprzedaży kredytów ratalnych w warunkach wyraźnego wzrostu dochodów gospodarstw domowych.
- Liczba kredytobiorców jest stabilna. Rośnie tylko liczba kredytobiorców mieszkaniowych. Rosną zobowiązania osób prywatnych, zarówno w kredytach mieszkaniowych, jak i konsumpcyjnych, w tych drugich rosną nieco wolniej jak w 2018 r.
- W kartach kredytowych wzrosty, mogą one być spowodowane powrotem praktyk wykorzystujących rachunki kartowe do finansowania zakupów ratalnych, szczególnie w e-commerce.
- Wygaśły obserwowane wcześniej wzrosty sprzedaży w firmach pożyczkowych. Poprzednie wzrosty wydają się być w znacznej części powodowane zacieśnianiem współpracy firm pożyczkowych z BIKiem a nie wzrostem rynku.

dr Andrzej Topiński
Główny Ekonomista BIK

Liczba kredytobiorców, zadłużenie

Liczba osób obsługujących kredyty/pożyczki jest stabilna, ich zadłużenie szybko rośnie.

W grudniu 2019 r. w bazie BIK było 15 444 tys. klientów obu sektorów, bankowego i pożyczkowego, posiadających czynne zobowiązania. W ciągu 2019 r. ubyło jednak 21 tys. klientów. Spadki liczby klientów wystąpiły w obu sektorach, ich skala jest jednak nieznaczna, liczona w promilach. Podobnie było w 2018 r.

Liczba kredytobiorców w sektorze bankowym w stosunku do początku 2012 r. spadła o 549 tys.

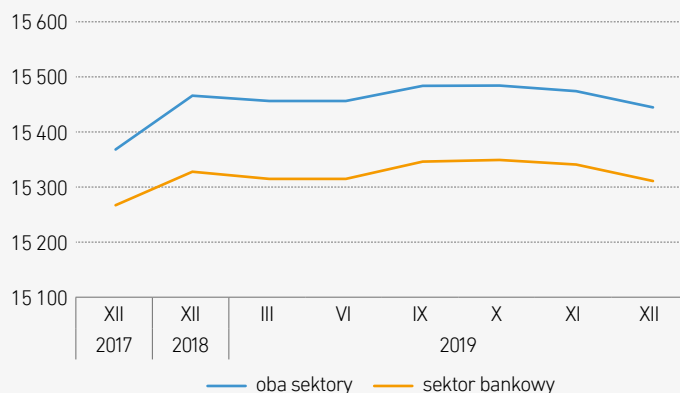
Zadłużenie gospodarstw domowych w grudniu 2019 r. wyniosło 671 mld zł, wzrosło w trakcie roku o 44 mld zł (o 7%), w IV kwartale poziom zadłużenia zmienił się niewiele.

Skutkiem osłabienia w trakcie 2019 r. kursu franka szwajcarskiego wobec złotego o 10gr. (grudzień r/r) zadłużenie frankowiczów (różnice kursowe) zmniejszyło się o 3,9 mld zł.

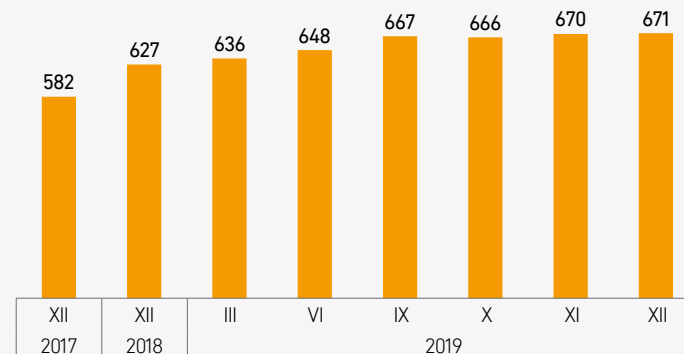
Podobne tempo wzrostu zadłużenia miało miejsce w 2018 r. zadłużenie wzrosło wówczas r/r o 8%, wpływ różnic kursowych na franku był w 2018 r. silny, różnice kursowe zwiększały zadłużenie. Frank w relacji do złotówki podrożał w 2018 r. o 25 gr.

Silny trend wzrostu zadłużenia ma charakter trwały. W porównaniu z początkiem 2012 r. łączne zadłużenie gospodarstw domowych wzrosło o 213 mld zł (46,6%).

Liczba osób (w tys.) ze zobowiązaniami wobec sektora bankowego i pożyczkowego

Zadłużenie w mld zł w sektorach bankowym i pożyczkowym łącznie

Kredytobiorcy (sektor bankowy) według produktów

Tempo wzrostu liczby kredytobiorców mieszkaniowych wynosiło w latach 2017–2019 około 3% rocznie. W grudniu 2019 r. odnotowaliśmy w bazach BIK 3997 tys. kredytobiorców o 115 tys. (3%) więcej niż w grudniu 2018 r. Rok wcześniej, w 2018 r. przybyło 116 tys. kredytobiorców (3,1%).

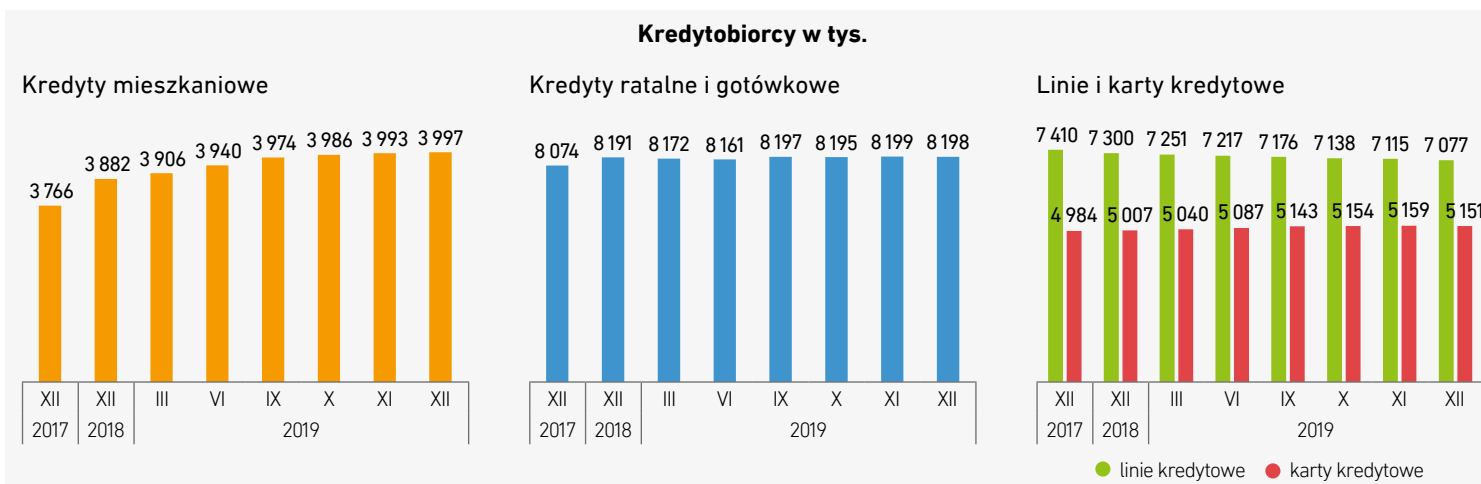
Siedem lat temu w styczniu 2012 r. 3 mln osób obsługiwało kredyty mieszkaniowe, o 1 mln mniej niż obecnie.

Liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne jest stabilna, wzrosty/spadki są niewielkie. W 2019 r. przybyło tylko 7,5 tys. kredytobiorców (0,1%). Większy wzrost był w 2018 r., kiedy przybyło w tym segmencie 116 tys. osób.

W ciągu siedmiu lat, od stycznia 2012 r. ubyło w sektorze bankowym 321 tys. osób obsługujących kredyty konsumpcyjne. Częściowo było to skutkiem rozwoju sektora pożyczkowego, który przejmował klientów bankowych.

Liczba osób posiadających karty kredytowe zaczęła rosnąć. W 2019 r. przybyło 144 tys. osób, w 2018 r. przybyło tylko 22 tys. Obecne wzrosty, w znacznej mierze wynikają z wykorzystywania przez niektóre banki rachunków kartowych do kredytowania sprzedaży ratalnej (o czym dalej). Od stycznia 2012 r. przybyło 78 tys. użytkowników kart kredytowych.

Stale spada liczba osób posiadających limity kredytowe do rachunków bankowych. Na koniec grudnia 2019 r. było ich 7,1 mln, o 223 tys. mniej w porównaniu z grudniem 2018 r.

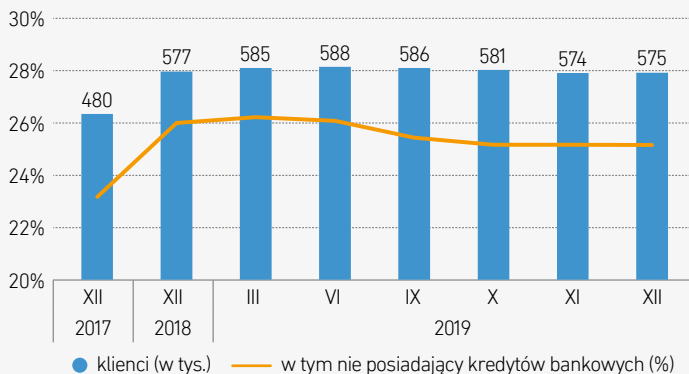

Klienci firm pożyczkowych

Przestała rosnąć liczba osób mających pożyczki pozabankowe.

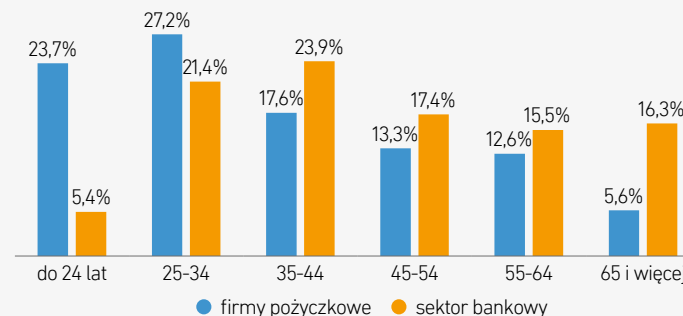
Rok 2018 przyniósł firmom pożyczkowym znaczny wzrost liczby klientów. Na koniec 2018 roku było 577 tys. pożyczkobiorców, o 97 tys. więcej (20%) niż przed rokiem. Podobny szybki wzrost liczby klientów firm pożyczkowych był widoczny w bazach BIK w latach 2016–2017. Liczba klientów firm pożyczkowych rosła do czerwca 2018r, późniejsze wzrosty są już jednak nieznaczne. W grudniu 2019 roku liczba pożyczkobiorców była niższa niż rok wcześniej o 2,3 tys. osób. Prawdopodobnie znaczna część poprzednich wzrostów wynikała z zacieśniania współpracy firm pożyczkowych z BIKiem.

Klienci firm pożyczkowych

Osób korzystających wyłącznie z finansowania przez firmy pożyczkowe jest 144,5 tys. Charakteryzują się one jednak odmienną strukturą wiekową. Dominują osoby młode. Połowa pożyczkobiorców nie mających zobowiązań wobec banków nie osiągnęła 35 lat, wśród kredytobiorców kredytów konsumpcyjnych udział tych grup wiekowych sięga 27%. Najmłodsza grupa wiekowa, do 24 lat, ma 23,7% udział wśród klientów firm pożyczkowych, w bankach najmłodszy mają tylko 5,4% udział. Natomiast niewielki jest udział najstarszych grup wiekowych wśród klientów firm pożyczkowych.

Klienci sektora pożyczkowego bez zobowiązań wobec banków oraz posiadacze kredytów konsumpcyjnych. Struktura wiekowa.

Główne obserwacje

- W 2019 r. kontynuowane były trendy wcześniej obserwowane na rynku kredytów konsumpcyjnych. Liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne była stabilna. Poziom sprzedaży kredytów w wymiarze liczbowym był zbliżony do roku poprzedniego, rosły kwoty udzielonych kredytów. W segmencie kredytów na niskie kwoty (do 4 tys. zł) obserwowaliśmy spadki liczby kredytów.
- Sektor pożyczkowy nie wykazywał w 2019 r. ani wzrostu wartości sprzedaży, ani wzrostu liczby udzielanych pożyczek.
- Zastanawia słaba dynamika kredytów ratalnych w warunkach wysokich wzrostów dochodów ludności. Część kredytowania sprzedaży towarów i usług prowadzona jest obecnie w rachunkach kart kredytowych, ale i tak finansowanie sprzedaży ratalnej przez sektor bankowy wydaje się pozostawać w tyle za szybko rosnącymi dochodami ludności.
- Zadłużenie gospodarstw domowych w kredytach konsumpcyjnych wzrosło w 2019 r. o 8,2%, nieco poniżej dynamiki nominalnych dochodów ludności. Oznacza to spowolnienie przyrostu zadłużenia w kredytach konsumpcyjnych w porównaniu z wynikami 2018 r. (11,1% r/r w grudniu).
- Jakość konsumpcyjnych kredytów bankowych jest na stabilnym, bezpiecznym poziomie. W ujęciu portfelowym w 2019 r. obserwujemy spadek liczby rachunków wchodzących w opóźnienia w obsłudze. Im młodszy rocznik tym mniejszy udział rachunków opóźnionych w obsłudze w liczbie udzielonych mierzony w porównywalnym czasie po otwarciu rachunku.

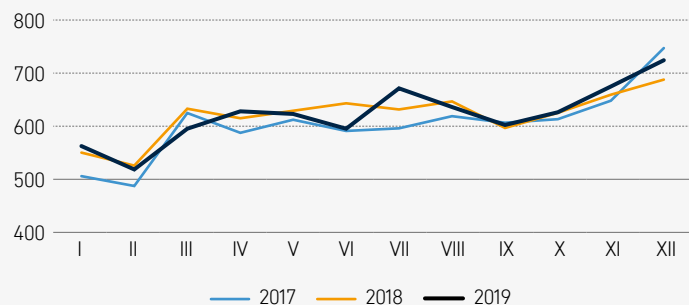
Liczba udzielonych kredytów

Utrzymuje się niska dynamika sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w ujęciu liczbowym.

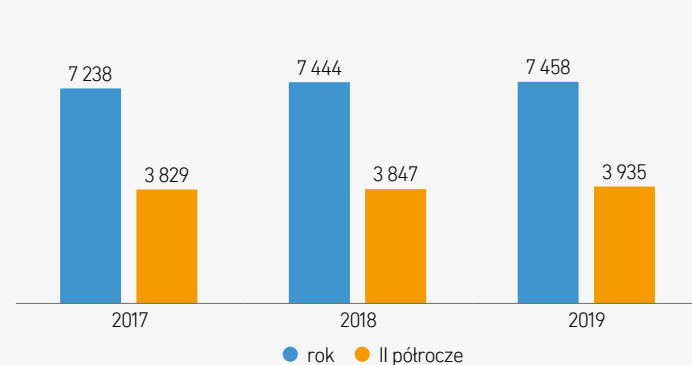
W 2019 r. banki i SKOKi udzieliły 7458 tys. kredytów konsumpcyjnych (ratalnych i gotówkowych), zaledwie o 0,2% więcej niż w 2018 r. Drugie półrocze było nieco lepsze, dynamika sprzedaży r/r wyniosła 2,3%. Na wyniki sprzedaży w ujęciu liczbowym duży wpływ ma segment kredytów ratalnych wykazujący sezonowe wzrosty sprzedaży w okresach świątecznych, segment kredytów gotówkowych nie wykazuje wyraźnych trendów sezonowych.

W okresie 2011–2019 liczba udzielanych kredytów konsumpcyjnych utrzymuje się na podobnym poziomie, zbliżonym do 7,5 mln umów rocznie. Wyjątkiem były lata 2012–2013 ze sprzedażą nieco niższą. Rynek kredytów konsumpcyjnych sprawia wrażenie nasyczonego, zarówno pod względem liczby kredytobiorców jak i liczby zawieranych umów.

Kredyty konsumpcyjne (tys. sztuk) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty konsumpcyjne (tys. sztuk) udzielone w latach 2017–2019

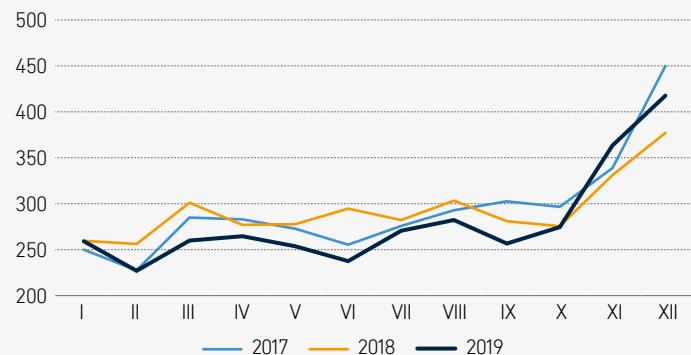
Kredyty ratalne i gotówkowe – akcja kredytowa w wymiarze liczbowym

Spadki sprzedaży w segmencie ratalnym, wzrosty w gotówkowym.

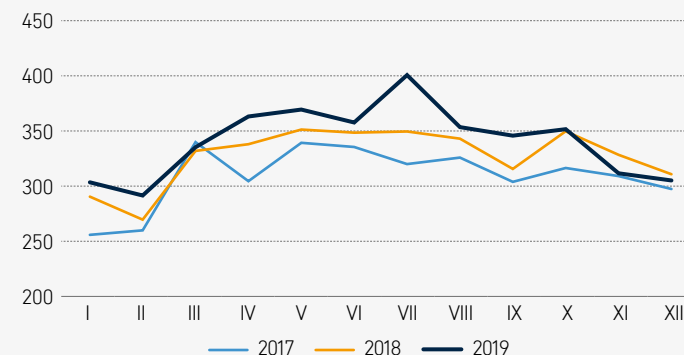
Poczynając od IV kwartału 2018 r. sprzedaż kredytów finansujących sprzedaż ratalną w kolejnych miesiącach jest, poza końcówką 2019 r., na poziomie niższym w porównaniu z analogicznymi miesiącami roku poprzedniego. Na spadki raportowanej sprzedaży kredytów ratalnych wpływ miało finansowanie przez niektóre banki sprzedaży ratalnej w rachunkach kart kredytowych. W całym 2019 r. banki udzieliły 3367 tys. kredytów ratalnych, o 149 tys. mniej (4,2%) niż rok wcześniej.

Natomiast sprzedaż kredytów gotówkowych w 2019 r. była w wymiarze liczbowym wyższa o 4,1% w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2019 r. sektor bankowy udzielił 4,1 mln kredytów gotówkowych. Kredyty gotówkowe nie wykazują wyraźnej sezonowości sprzedaży, choć dają się zauważyć słabsze wyniki I i IV kwartału w liczbach podpisywanych umów kredytowych. Może to być związane z większą liczbą dni świątecznych na początku i w ostatnich miesiącach roku.

Kredyty ratalne (w tys. sztuk) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty gotówkowe (w tys. sztuk) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

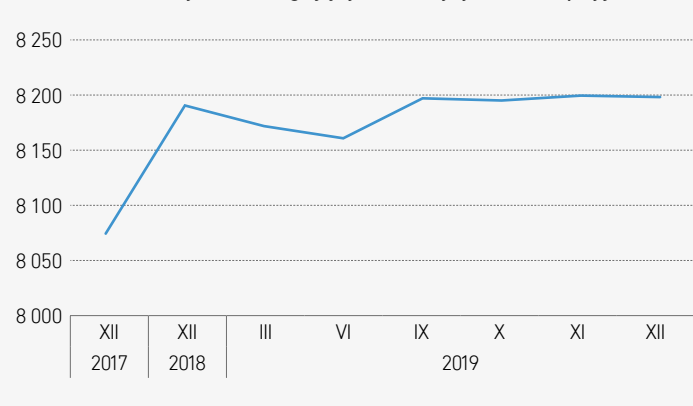
Sektor bankowy. Zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych, liczba kredytobiorców

Liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne jest na stabilnym poziomie, ale ich zadłużenie wyraźnie rośnie.

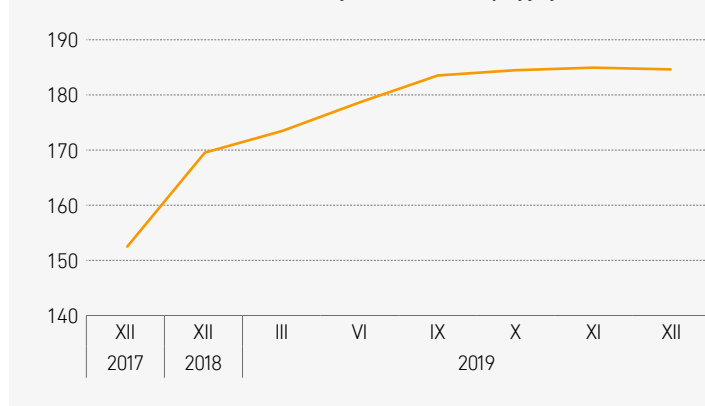
W grudniu 2019 r. 8198 tys. osób obsługiwało kredyt ratalny bądź gotówkowy. Przed rokiem kredytobiorców było o 7,5 tys. mniej (wzrost o 0,1%). W I półroczu liczba kredytobiorców nieznacznie spadła (o 30 tys. osób), w drugim półroczu spadki zostały wyrównane. W 2018 r. liczba kredytobiorców wzrosła o 1,4%. Liczba kredytobiorców w tym segmencie jest więc stabilna.

Natomiast systematycznie rośnie zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych. Na koniec 2019 r. wynosiło 184,6 mld zł, o 8,2% więcej niż w grudniu 2018 r. W 2018 r. wzrosty były szybsze, wyniosły w grudniu r/r 11,2%. Niższa dynamika wynika ze słabego w 2019 r. IV kwartału, wzrost ten wyniósł w porównaniu z III kwartałem tylko 0,6%. Taki układ wskaźników dynamiki oznacza rosnącą kwotę przeciętnego zadłużenia. Wynika ona z kilku czynników, wydłużania okresów kredytowania, wzrostu średnich kwot udzielanych kredytów, a także wyższej dynamiki kredytów gotówkowych w porównaniu z kredytami ratalnymi. Kredyty gotówkowe są udzielane na kwoty wyższe średnio ponad czterokrotnie.

Liczba osób (w tys.) obsługujących kredyty konsumpcyjne

Zadłużenie (w mld zł) w kredytach konsumpcyjnych

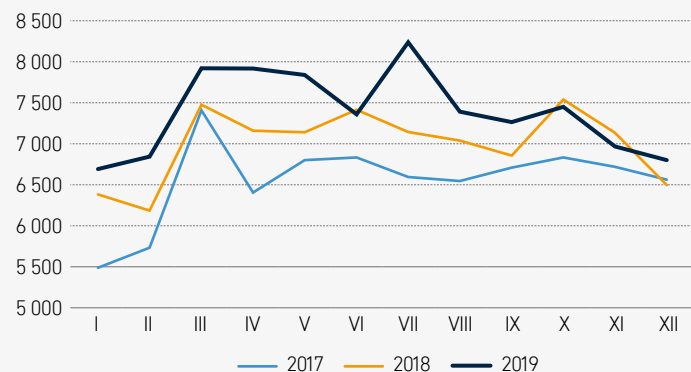
Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych

Wartość umów na kredyty konsumpcyjne stale rośnie.

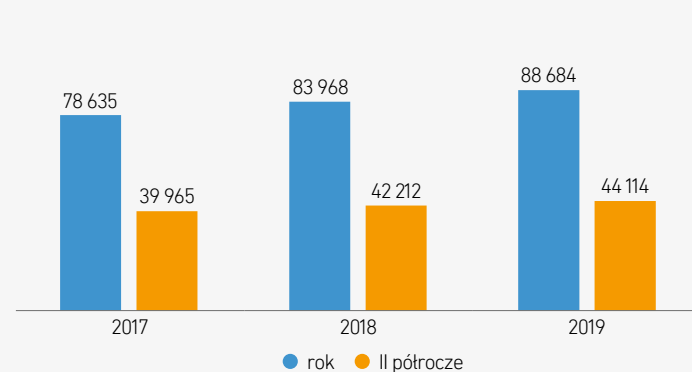
Wartość podpisanych umów na kredyty konsumpcyjne stale rośnie. Wyraźny trend wzrostowy odnotowaliśmy w 2018 r. i był on kontynuowany w 2019 r. W niemal wszystkich miesiącach lat 2018–2019 kwota udzielonych kredytów konsumpcyjnych przewyższała poziom roku poprzedniego. Słabszą sprzedaż, na poziomie roku poprzedniego, banki zaraportowały w czerwcu 2019 r. oraz w końcówce 2019 r.

W 2019 r. banki i SKOKi udzieliły kredytów ratalnych i gotówkowych na kwotę 88,7 mld zł, o 5,6% wyższą niż rok wcześniej. W II półroczu tempo wzrostu nieco osłabło. W I półroczu 2018 wyniosło r/r 6,7%, w II półroczu 4,5%. Trend wzrostowy sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w wymiarze kwotowym wydaje się być trwały. Dynamika sprzedaży r/r w ujęciu wartościowym jest wyraźnie wyższa niż liczbowym, co związane jest ze wzrostem średniej kwoty kredytu konsumpcyjnego. W 2019 r. wyniosła 11 891 zł, w 2018 r. 11 280 zł. Wzrost ten wynika m.in. z jednoczesnego wzrostu liczby udzielanych kredytów gotówkowych i spadku nisko kwotowych kredytów ratalnych.

Kwota kredytów konsumpcyjnych (w mln zł) udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kwota kredytów konsumpcyjnych (w mln zł) udzielonych w latach 2017–2019

Kredyty ratalne i gotówkowe – sprzedaż, ujęcie wartościowe

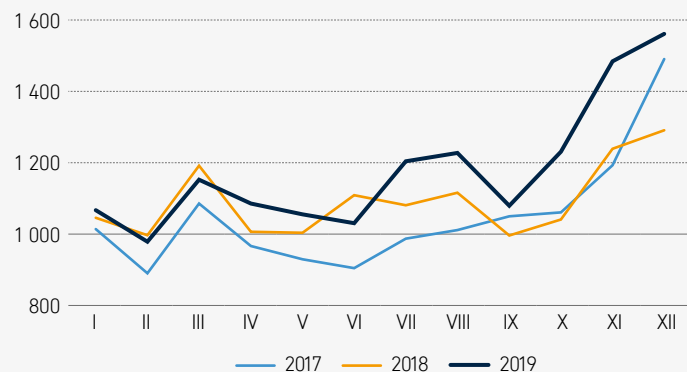
Słabe wzrosty wartości udzielonych w I półroczu kredytów ratalnych, natomiast sprzedaż kredytów gotówkowych wzrastała dynamicznie.

W II półroczu 2019 r. miesięczne wyniki sprzedaży kredytów ratalnych zaczęły przewyższać wyniki 2018 r., po kilkunastu miesiącach braku tak mierzonych wzrostów. Wzrosty wartości udzielonych kredytów ratalnych, przy spadku ich liczby, wiążą się ze wzrostem średniej kwoty kredytu ratalnego z 3740 zł w 2018 r. do 4212 zł w 2019 r. Kredyty ratalne udzielane w okresie świątecznym są na znacznie niższe kwoty. W grudniu 2019 r. średni kredyt ratalny wyniósł 3738 zł.

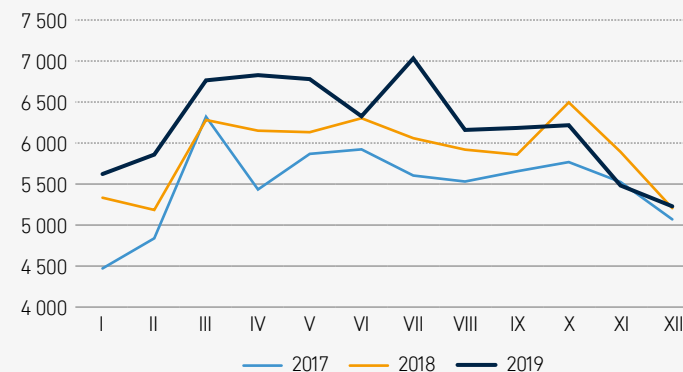
Utrzymuje się wysoka dynamika sprzedaży kredytów gotówkowych w wymiarze wartościowym.

W 2019 r. sektor bankowy udzielił kredytów gotówkowych na kwotę 74,5 mld zł, wyższą r/r o 5,2%. W I półroczu 2019 r. wskaźnik dynamiki był wyższy – 7,9%, w II półroczu roczna dynamika spadła do 2,5%, wskutek słabszego IV kwartału.

Kwota kredytów ratalnych (w mln zł) udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kwota kredytów gotówkowych (w mln zł) udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

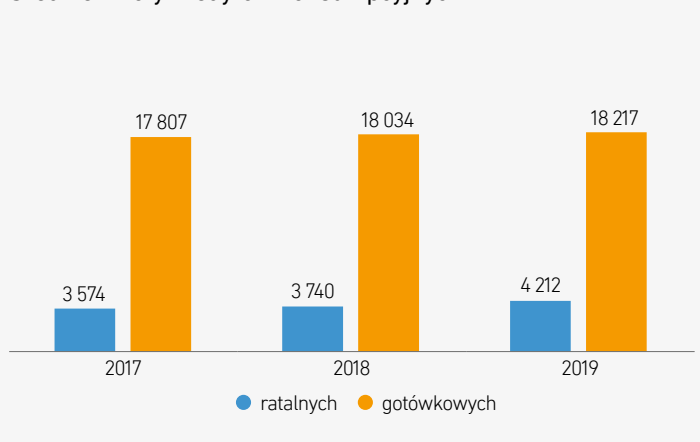

Kredyty konsumpcyjne w przedziałach kwotowych

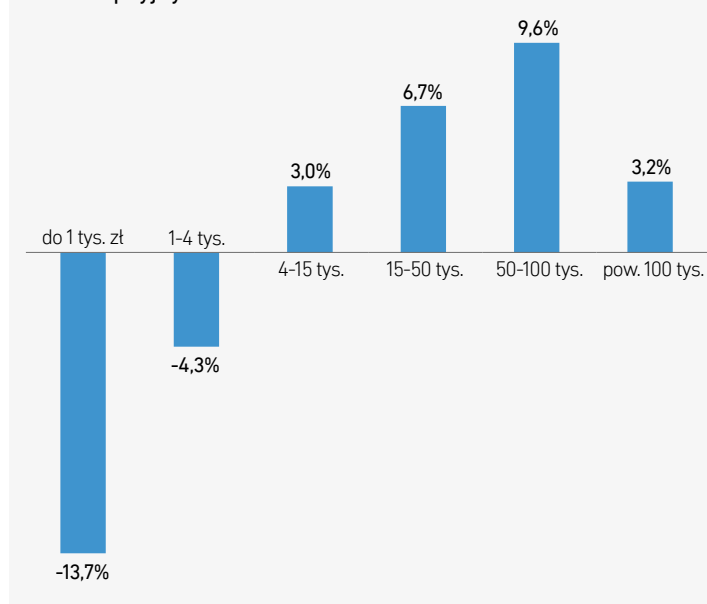
W 2019 r. powróciły spadki liczby udzielanych przez sektor bankowy kredytów na niskie kwoty.

Kontynuowany był w 2019 r. spadkowy trend sprzedaży kredytów na niskie kwoty. Tym razem trudno tłumaczyć spadki kredytów nisko kwotowych konkurencją firm pożyczkowych. Sektor poza bankowy nie wykazywał w 2019 r. wzrostów sprzedaży. Liczba pożyczek udzielonych przez ten sektor na kwoty do 4 tys. zł w 2019 r. nawet lekko (o 1,3%) spadła. Zatem silne spadki w tym segmencie kwotowym liczby udzielonych przez sektor bankowy kredytów oznaczają spadki rozmiarów całego rynku. Być może jest to skutek zapowiadanego zaostrzenia regulacji antylichwiarskich.

Średnie kwoty kredytów konsumpcyjnych

Dynamika 2019/2018 liczby udzielonych kredytów konsumpcyjnych

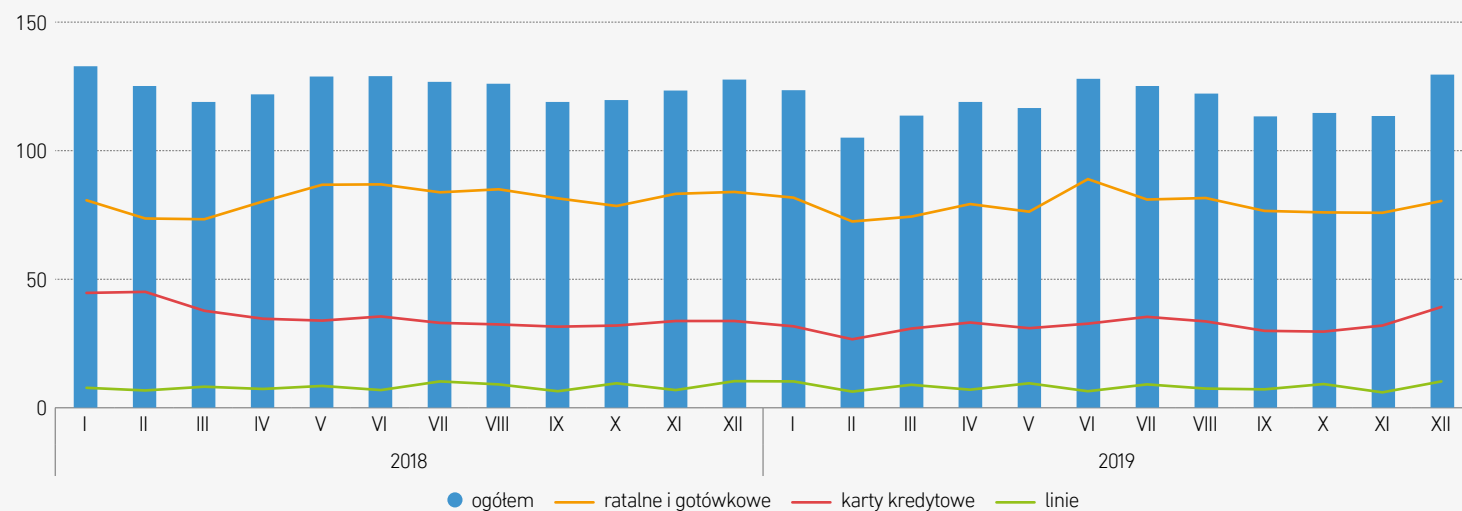
Wejścia do statusu >30 dni opóźnienia w spłacie

W 2019 mniej rachunków wchodziło do statusu >30 dni opóźnienia.

Miesięczna liczba wejść do statusu >30 dni opóźnienia w obsłudze może być traktowana jako pierwszy sygnał zmiany jakości portfeli. W I półroczu 2019 r. liczba wejść rachunków kredytów konsumpcyjnych do pierwszego statusu opóźnień wyraźnie malała, tak samo było w II półroczu. W całym 2019 r. odnotowaliśmy w BIK 1,4 mln przejść ze statusu regularny do statusu >30 dni opóźnienia, o 5% mniej w porównaniu z 2018 r. Szczególnie dobrze wyglądał w portfel kart kredytowych, w którym w 2019 półroczu weszło do statusu >30 dni opóźnienia o 10% mniej rachunków w porównaniu z 2018 r.

Spadki te miały miejsce mimo wzrostu r/r liczby czynnych rachunków. W grudniu 2019 r. w sektorze bankowym było we wszystkich produktach kredytów konsumpcyjnych więcej o 2,2% rachunków niż przed rokiem, w kredytach ratalnych i gotówkowych więcej o 2,7%, kartach o 4,3% więcej. Inaczej było w 2018 roku kiedy liczba wejść do statusu >30 dni opóźnień, szczególnie w I półroczu wyraźnie rosła.

Kredyty (w tys.) przechodzące w danym miesiącu ze statusu regularny do statusu opóźniony >30 dni

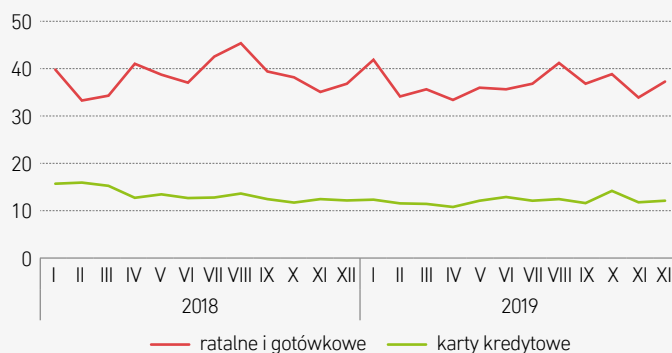
Wejścia do statusu >90 dni opóźnienia oraz BIK Indeks Jakości Portfela Kredytów Konsumpcyjnych

Liczby wejść do statusu >90 dni opóźnienia w obsłudze i wyliczane w oparciu o nie BIK Indeksy Jakości Kredytów Konsumpcyjnych ponownie zaczęły pokazywać poprawę jakości portfeli.

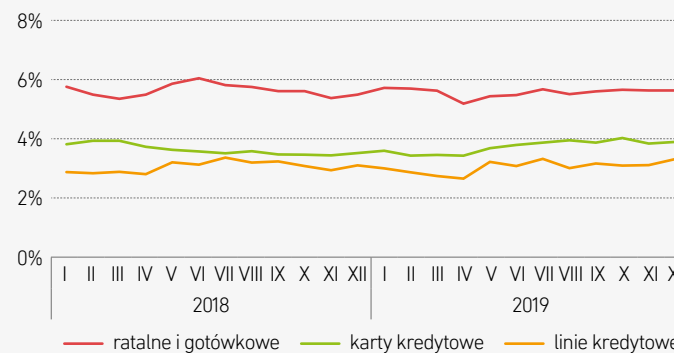
W 2018 r., a w szczególności w II półroczu, obserwowaliśmy wzrosty liczby wejść rachunków do statusu opóźnień >90 dni, co znajdowało wyraz w pogarszaniu (wzroście) BIK Indeksu Jakości Kredytów Konsumpcyjnych. W 2019 r. trendy, co widać na wykresach się, odwróciły. Trend liczby wejść do statusu opóźnień >90 dni pokazuje spadki, podobnie BIK Indeks Jakości Kredytów Konsumpcyjnych wskazuje na poprawę jakości portfeli kredytów konsumpcyjnych.

W I półroczu 2019 r. do statusu >90 dni opóźnień wchodziło średnio w miesiącu 53,1 tys. rachunków, o 8,7% mniej niż w I półroczu 2018 r. Liczba wejść do statusu >90 dni stanowiła 45,2% liczby wejść do statusu >30 dni opóźnienia, o 1 pkt proc mniej niż w I półroczu 2018 r. W pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że ponad połowa wczesnych opóźnień w obsłudze jest w następnych miesiącach wyrównywana. Największy postęp w spadku liczby opóźnień >90 dni w I półroczu odnotowaliśmy w kartach kredytowych (15,5%).

Liczba wejść (w tys.) do statusu >90 dni w kolejnych miesiącach lat 2018–2019

BIK Indeks Jakości Kredytów Konsumpcyjnych – ujęcie wartościowe, notowania miesięczne

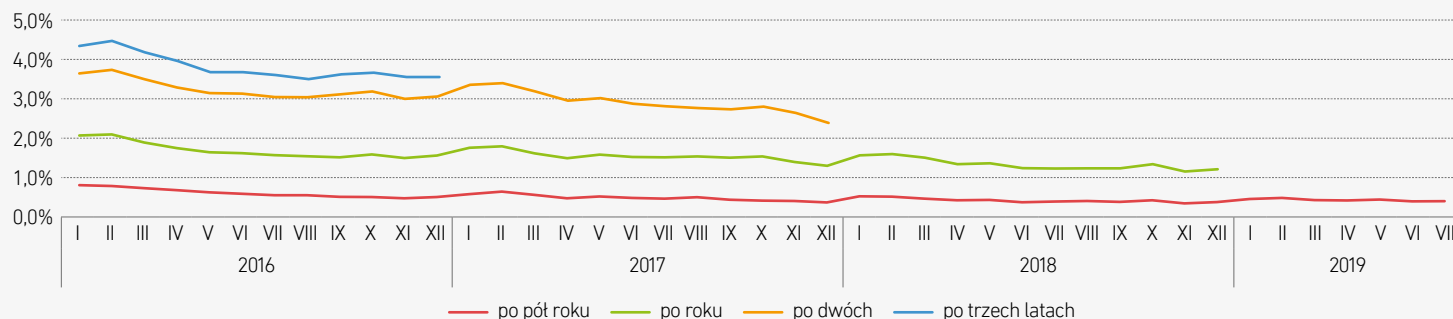
Jakość udzielanych kredytów konsumpcyjnych (status >30 dni opóźnienia) – sektor bankowy

Poprawia się jakość kredytowania, im młodsza kohorta tym niższa szkodowość mierzona liczbą rachunków w statusie >30 dni opóźnienia.

Im młodsza kohorta tym niższe są udziały rachunków opóźnionych >30 dni w liczbie rachunków otwartych w danej kohorcie mierzone w porównywalnych okresach od udzielenia kredytu. Na wykresie poniżej widać, że szkodowość kolejnych miesięcznych generacji kredytów, jeśli pominąć czynnik sezonowy, wykazuje malejące trendy. Najwolniej spadają udziały kredytów opóźnionych w obsłudze mierzone w sześć miesięcy po udzieleniu. Szybkie wejścia w status kredytu opóźnionego może świadczyć o fraudowym charakterze udzielonego kredytu. Im

dłuższy okres od udzielenia kredytu tym spadki udziałów kredytów opóźnionych w obsłudze wraz wiekiem kohorty są szybsze, mimo, że po dwóch latach od otwarcia rachunku około ¼ kredytów w kohorcie pozostaje w obsłudze. Są to kredyty udzielone w większości na wyższe kwoty i dłuższe okresy spłaty. W poprzednich KREDYT TRENDY pokazaliśmy, że obserwacja, iż im późniejszy rocznik tym szkodowość rocznych kohort jest niższa nie występuje w kredytach konsumpcyjnych udzielonych na kwoty powyżej 50 tys. zł.

Udział rachunków opóźnionych >30 dni w liczbie otwartych w miesięcznych kohortach lat 2016–2019

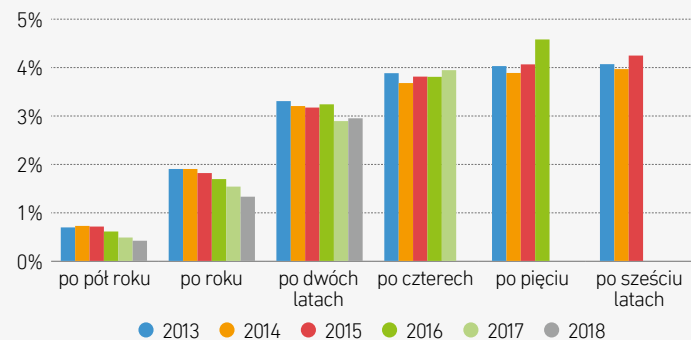

Jakość udzielonych kredytów konsumpcyjnych (status >90 dni opóźnienia)

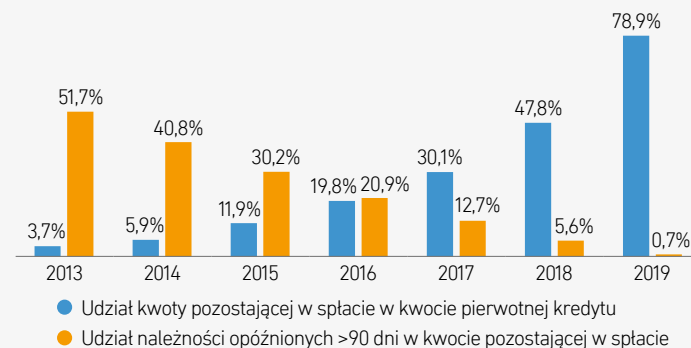
Szkodowość kredytów konsumpcyjnych mierzona wskaźnikami vintage – udziałem kredytów opóźnionych w obsłudze w liczbie udzielonych w kohorcie w porównywalnym okresie po udzieleniu, jest tym lepsza im kohorta jest młodsza, ale tylko mierzona w pierwszym roku po udzieleniu. Mierzona w latach następnym, zależność ta nie jest już wyraźna. Kredyty konsumpcyjne osiągają najwyższy poziom szkodowości w cztery – pięć lat po udzieleniu. W tych latach większość kredytów jest już spłacona. W roczniku 2016, czyli w 3-4 lata po otwarciu rachunków w grudniu 2019 pozostaje w spłacie 19,8% pierwotnej kwoty kredytu, czyli blisko 80% kwoty zostało spłaconych. Proces „psucia” odbywa się na mocno już zmniejszonej liczebności kredytów (efekt spłat).

Jeszcze bardziej przerezedzony jest zbiór kredytów w statusie obsługi regularnej w starszych rocznikach. W roczniku 2013 (6–7 lat po udzieleniu) w spłacie pozostaje tylko 3,7% udzielonej w tamtym roku kwoty kredytów konsumpcyjnych, ale ponad połowa czynnych należności z tego rocznika ma opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni, zatem dalsze psucie kredytów z tego rocznika ma mały wpływ na zmianę udziału rachunków opóźnionych w liczbie udzielonych w tym roczniku. W wymiarze liczbowym wpływ późnych opóźnień na wskaźnik udziału prezentowany na wykresie obok jest jeszcze mniejszy.

Udział rachunków opóźnionych >90 w liczbie otwartych w rocznikach 2013–2018

Kwoty pozostające w spłacie z roczników 2013–2019

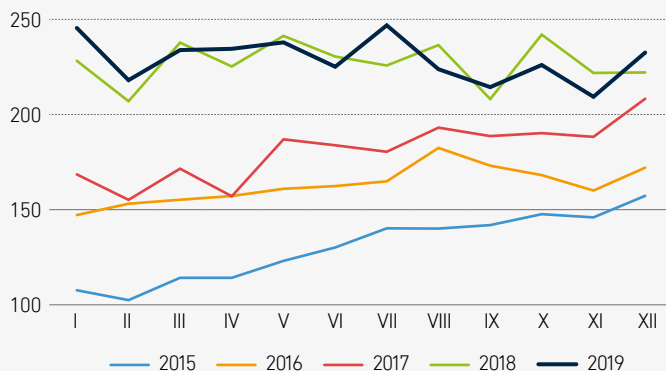
Pożyczki pozabankowe – sprzedaż

W I półroczu 2019 r. firmy pożyczkowe raportowały sprzedaż na poziomie zbliżonym do I półrocza 2018 r.

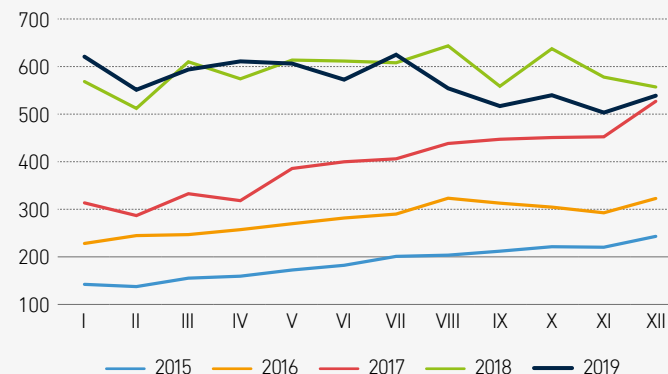
Firmy pożyczkowe w 2019 r. raportowały do BIK o udzieleniu 2,5 mln pożyczek na łączną kwotę 7,1 mld zł. Są to wyniki zbliżone do 2018 r. Liczbowo oznaczają one wzrost r/r o 0,8%, wartościowo spadek r/r o 3,4%. Liczba i kwota transakcji raportowana przez firmy pożyczkowe w latach 2015–2017 gwałtownie rosła, o czym informowaliśmy w poprzednich edycjach KREDYT TRENDY. W ciągu tych lat wartość udzielanych pożyczek wzrosła pięciokrotnie. Zaznaczaliśmy przy tym, że

prawdopodobnie znaczna część tych wzrostów wynikała z zacieśniania współpracy firm pożyczkowych z BIKiem, skutkiem czego część wzrostów wynikała z ujawniania transakcji nowych uczestników wymiany informacji. Obecnie wzrosty liczby raportowanych transakcji nie występują. Brak wzrostów sektora, oprócz stabilizacji poziomu współpracy firm z BIKiem, prawdopodobnie wiąże się też z nieprzychylnym dla firm pożyczkowych otoczeniem regulacyjnym.

Liczba pożyczek pozabankowych udzielona w kolejnych miesiącach lat 2015–2019

Wartość umów (w mln zł) pożyczek pozabankowych udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2015–2019

Główne obserwacje

- Sprzedaż kredytów mieszkaniowych w 2019 r. utrzymywała się na rekordowym poziomie, choć dynamika sprzedaży w ujęciu rocznym spadła w wymiarze liczbowym. W 2019 r. udzielono 238,2 tys. kredytów mieszkaniowych na kwotę 64,8 mld zł. Wzrosty w porównaniu z rokiem poprzednim wyniosły w wymiarze liczbowym 4% i 14,4% w wartościowym. W 2018 odpowiednio 10,7% i 20,5%.
- Niższa niż w 2018 r. dynamika sprzedaży kredytów mieszkaniowych w znacznym stopniu wynika z wycofania programu MDM. W I kw. odnotowaliśmy spadek sprzedaży r/r kredytów mieszkaniowych w wymiarze liczbowym o 9,6%, w wymiarze wartościowym wzrost o 4%. Dynamika sprzedaży r/r w okresie trzech następnych kwartałów wyniosła w wymiarze liczbowym 8,3%, też poniżej wyników 2018 r. (11%).
- Dynamika sprzedaży kredytów mieszkaniowych jest niższa od ogłoszanej przez GUS dynamiki liczby oddawanych mieszkań, zwłaszcza w segmencie przeznaczonych na sprzedaż i wynajem.
- Szybko rośnie średnia kwota udzielonych kredytów mieszkaniowych, w 2019 r. o 10%. Na pewno wpływ ma tu wzrost cen mieszkań, ale silne wzrosty średniej kwoty udzielanych kredytów miały też miejsce w okresie stabilizacji cen mieszkań. Część wzrostów średniej kwoty kredytu wynika z przekwalifikowania przez banki kredytów remontowych przedtem raportowanych jako mieszkaniowe, a obecnie jako ratalne.
- Rośnie liczba osób obsługujących kredyty mieszkaniowe. W 2019 r. o 3%, podobnie było w 2018 r. Spada liczba osób obsługujących kredyty walutowe.
- Jakość kredytów mieszkaniowych utrzymuje się na dobrym poziomie. Kredyty walutowe, w tym frankowe wykazują niższą szkodowość w porównaniu ze złotowymi.

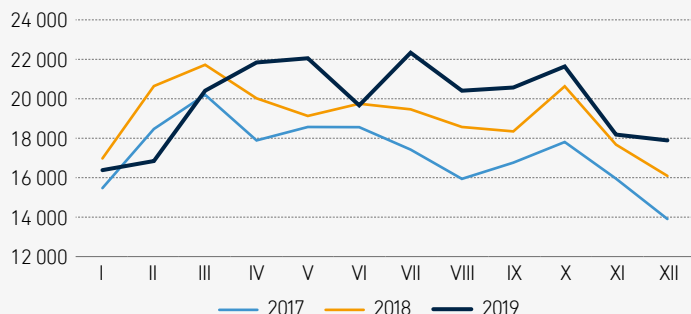
Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych

W 2019 roku utrzymywała się obserwowana w 2018 r. wysoka dynamika liczby udzielanych kredytów mieszkaniowych.

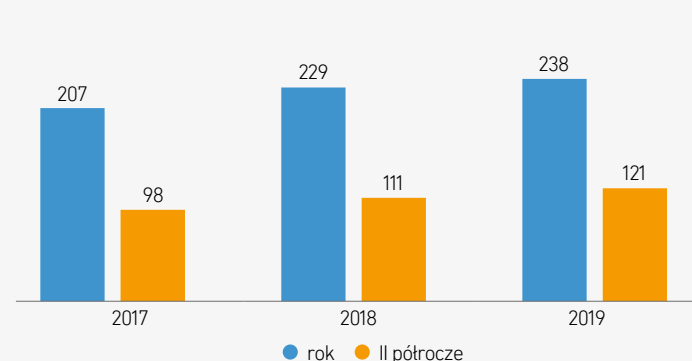
W 2019 r. udzielono 238 tys. kredytów mieszkaniowych, o 4% więcej niż w 2018 r. Roczna dynamika w 2018 r. była wyższa, wyniosła 10,7%. Niższy wzrost liczby udzielonych kredytów był wynikiem zdarzenia jednorazowego – wycofania budżetowego wsparcia w programie MdM. Skutkiem tego w I kwartale udzielono o 9,6% kredytów mniej niż przed rokiem. W okresie kwiecień-grudzień 2019 r. roczna dynamika liczby udzielonych kredytów wyniosła 8,8%. W grudniu roczny wskaźnik sięgnął 11,2%.

Dynamika sprzedaży kredytów mieszkaniowych (10,7% r/r) w 2018 r. była wyraźnie wyższa niż w 2019 r. (4%). Dynamika budownictwa mieszkaniowego mierzona liczbą oddanych mieszkań była wyższa w 2019 r. (11,6% r/r wg GUS) od dynamiki udzielonych kredytów mieszkaniowych, a zwłaszcza od dynamiki liczby oddawanych mieszkań przeznaczonych na sprzedaż bądź wynajem (17% r/r). Nadal kredyt nie wydaje się być czynnikiem napędzającym budownictwo mieszkaniowe i wzrost cen. Obecne obawy o powstawaniu bąbelki cenowej na rynku nie znajdują uzasadnienia na rynku kredytowym. Większą niż w 2019 r. liczbę kredytów mieszkaniowych odnotowaliśmy w latach 2007, 2008 i 2011, odpowiednio 319, 300, 252 tys. udzielonych kredytów.

Kredyty mieszkaniowe (w szt.) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty mieszkaniowe (w tys. szt.) udzielone w latach 2017–2019

Wartość udzielonych kredytów

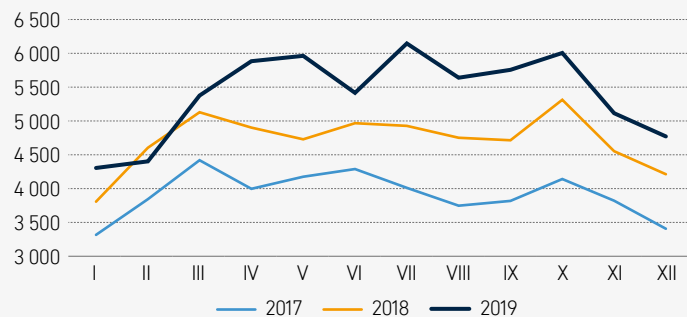
W wyrażeniu wartościowym sprzedaż kredytów mieszkaniowych nadal dynamicznie rośnie.

W 2019 r. banki i SKOKi udzieliły kredytów mieszkaniowych na kwotę 64,8 mld zł, tylko w okresie szczytu hossy kwota udzielonych kredytów była nominalnie nieco wyższa, w 2007 r. 65,4 mld zł, w 2008 66,3 mld zł. Ceny mieszkań wydają się zbliżać nominalnie do poziomu z tamtych lat. Średnie kwoty kredytu są obecnie znacznie wyższe w porównaniu z latami szczytu poprzedniej hossy.

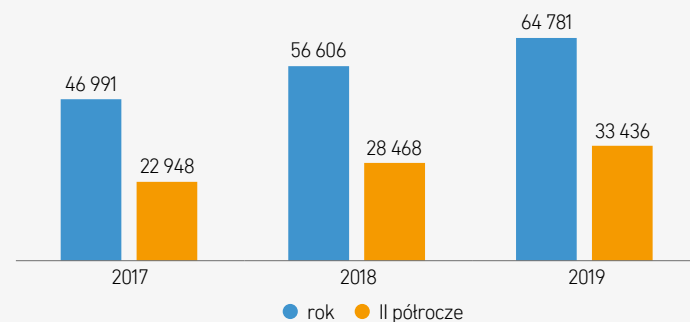
Dynamika wartości udzielonych kredytów (r/r) wyniosła 14,4%, 2/3 z tego wynika ze wzrostu średniej kwoty kredytu (wzrost o 10% r/r), na co wpłynęło m.in. wycofanie programu MdM.

Na wzrost średniej kwoty kredytu wpływają jednocześnie spadki liczby kredytów nisko kwotowych i szybkie wzrosty w segmentach kwot wyższych. Pisaliśmy o tym w poprzednim KREDYT TRENDY.

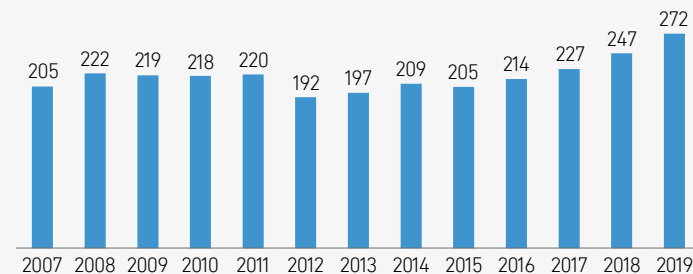
Kwota kredytów mieszkaniowych (w mln zł) udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kwota kredytów mieszkaniowych (w mln zł) udzielonych w latach 2017–2019

Średnie kwoty kredytów mieszkaniowych (w tys. zł) udzielonych w latach 2007–2019

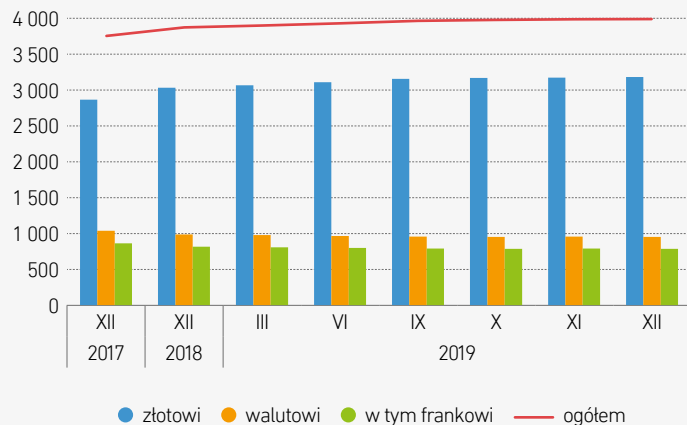
Liczba kredytobiorców, zadłużenie

Rośnie liczba osób zadłużonych w kredytach mieszkaniowych. Kwota ich zobowiązań także wzrosła.

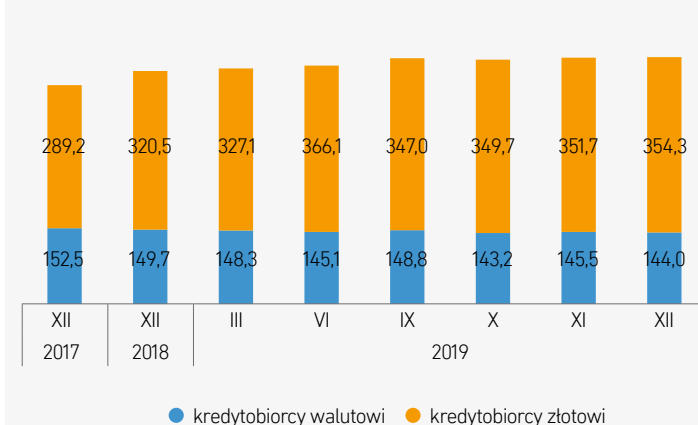
W grudniu 2019 r. 3 997 tys. osób obsługiwało kredyty mieszkaniowe. W ciągu 12 miesięcy przybyło 115 tys. osób (3%), z tego w drugim półroczu 57 tys. osób, w pierwszym 58,2 tys. osób. Osób z kredytami złotowymi przybyło w ciągu roku 152 tys. od czerwca 72,2 tys. Walutowców ubyło odpowiednio 36,7 i 15,3 tys. osób, frankowiczów 31,2 tys. w ciągu roku, 12,4 tys. w drugim półroczu. Zmiany liczby czynnych kredytobiorców, zarówno złotowych jak walutowych są stabilne. Osób obsługujących jednocześnie kredyt złotowy i walutowy jest 145,4 tys., są oni w tym zestawieniu uwzględniani dwukrotnie.

W grudniu 2019 r. zadłużenie gospodarstw domowych w kredytach mieszkaniowych wynosiło 459,8 mld zł i było wyższe w porównaniu z czerwcem 2018 r. o 27,3 mld zł (6,3%) Zadłużenie kredytobiorców złotowych było o 33,8 mld zł (11,2%) wyższe niż przed rokiem, walutowców o 5,6 mld zł (3,85) niższe. Na zadłużenie walutowców niewielki wpływ miały w ostatnich 12 miesiącach różnice kursowe. Frank pod koniec 2019 r. był tańszy w porównaniu z początkiem roku o 10 gr, z tego tytułu zadłużenia frankowiczów zmalało o 3,9 mld zł. Inaczej było w trakcie 2018 r. gdy frank podrożał o 25 gr.

Kredytobiorcy (w tys.) obsługujący kredyty mieszkaniowe

Zadłużenie (w mld zł) w kredytach mieszkaniowych

Jakość udzielonych kredytów

Proces wzrostu udziału kredytów opóźnionych w obsłudze wraz z wiekiem kredytu jest nadal powolny.

Mierzona udziałem kredytów opóźnionych w liczbie kredytów udzielonych w roczniku/kohorcje, szkodowość kredytów rośnie liniowo wraz z upływem czasu, choć w różnym tempie.

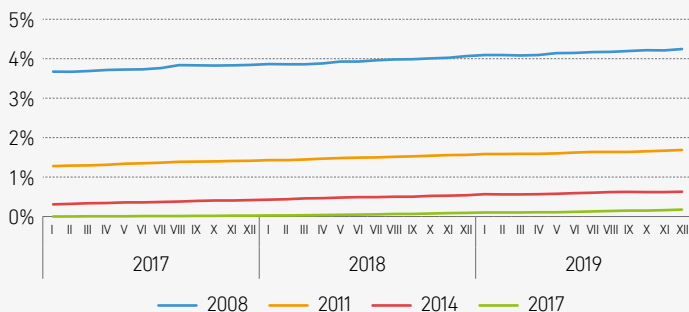
Najwyższa szkodowość, mierzona w grudniu 2019 r. udziałem kredytów opóźnionych w obsłudze w liczbie kredytów udzielonych występuje w kryzysowym roczniku 2008 (4,24%). Pokryzysowe roczniki mają znacznie niższą szkodowość i choć z czasem się psują, z pewnością nie osiągną poziomu roczników z drugiej połowy poprzedniej dekady. Przyrosty w ostatnich 12 i 24 miesiącach udziałów kredytów opóźnionych w rocznikach 2007–2017 pokazuje wykres poniżej. Rocznik

2008 ma nie tylko najwyższą szkodowość, ale też psuje się najszybciej, pozostałe (do rocznika 2015) roczniki psują się w podobnym tempie, ok. 0,1 pkt proc. rocznie.

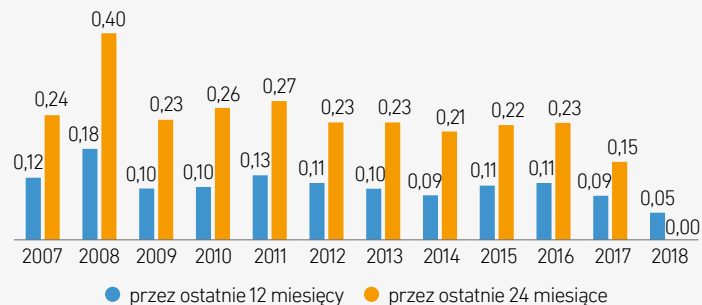
Stosujemy tu do oceny szkodowości rocznika relację liczby rachunków opóźnionych do liczby kredytów udzielonych.

W starszych rocznikach wiele kredytów jest już spłaconych, np. w roczniku 2007 blisko połowa. Zatem relacja, zwłaszcza w starszych rocznikach, kredytów opóźnionych w portfelu kredytów czynnych rachunków (NPL) jest inna, gdyż zarówno w liczniku jak i mianowniku wskaźnika NPL nie ma rachunków zamkniętych.

Udział rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie otwartych w wybranych latach

Wzrosty (w pkt. proc.) udziałów rachunków opóźnionych w liczbie otwartych w rocznikach 2007–2019

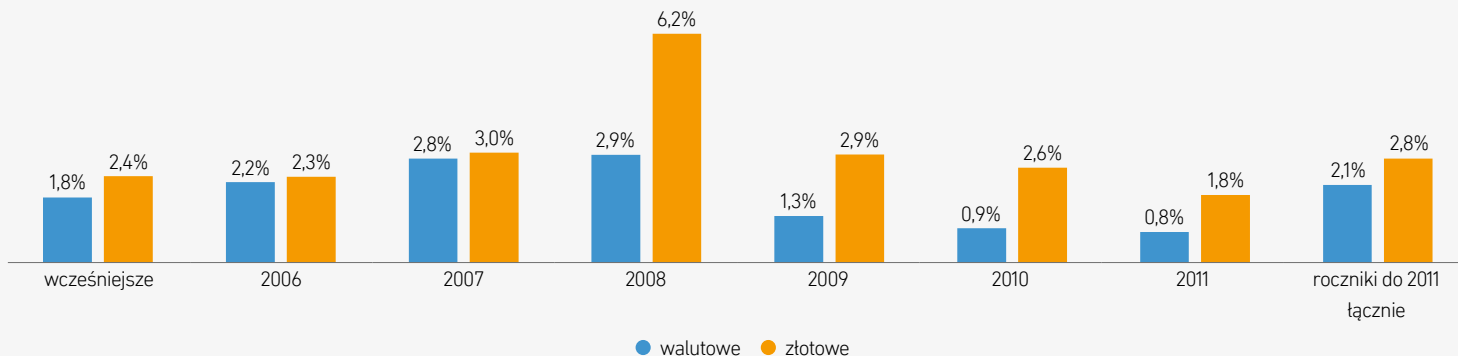

Jakość udzielonych kredytów – porównanie kredytów złotych z walutowymi

Porównanie jakości kredytów walutowych i złotych wygląda różnie w zależności od przyjętej miary, choć większość miar wskazuje na lepszą jakość portfeli/kredytów walutowych w porównaniu ze złotowymi. Na wykresie poniżej pokazujemy udziały liczby kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni (stan bazy BIK w grudniu 2019 r.) w liczbie kredytów udzielonych w danym roczniku. W liczniku i mianowniku tego wskaźnika są także kredyty, które zostały już zamknięte w statusie regularnym bądź opóźnionym w obsłudze. Liczby kredytów udzielonych i opóźnionych w obsłudze w portfolio walutowym są powiększane

o rachunki przewalutowane na złote w trybie windykacji/restrukturyzacji kredytu (w portfolio złotowym pomniejszane). Przy zastosowaniu tej miary kredyty walutowe wykazują we wszystkich rocznikach niższą szkodowość niż złote. Szybko rośnie szkodowość złotowego rocznika 2008. Przeważały w nim kredyty walutowe, najwięcej w nim jest też przewalutowań. Przed 6 miesiącami była o 0,2 pkt proc. niższa.

Udziały rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie kredytów mieszkaniowych udzielonych w rocznikach do 2011 r. Stan bazy BIK na koniec 2019 r. po korekcie o przewalutowania

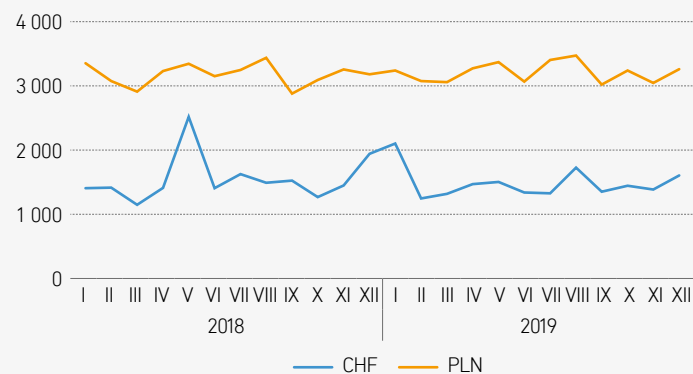
Jakość portfeli frankowych

Jakość portfeli, złotych i walutowych, oceniana odsetkiem kredytów wchodzących w status pierwszych opóźnień (>30 dni) jak też poważnych opóźnień (>90 dni) jest stabilna.

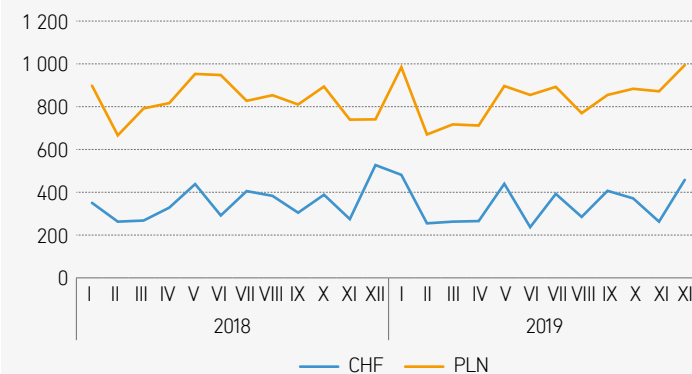
W ciągu 2019 r. nieznacznie spadła liczba rachunków przechodzących miesięcznie ze statusu obsługi regularnej do statusu >30 dni opóźnienia w portfelu frankowym, w portfelu złotowym lekko wzrosła. Odnosząc liczbę wejść ze statusu regularnej obsługi do statusu >30 dni opóźnienia do liczby czynnych rachunków, to w portfelu złotowym w roku 2019 odnotowaliśmy średnio w miesiącu 0,17% wejść, w portfelu frankowym 0,33%. Po pierwszym półroczu było dokładnie tak samo. Wyższy, w stosunku do liczby czynnych rachunków, udział wejść do statusu >30 dni opóźnienia w portfelu frankowym (podobnie jak i do wyższych statusów) wiąże się ze starszym wiekiem portfela i malejącą liczbą czynnych rachunków frankowych.

Miesięcznie, w 2019 r. w portfelu złotowym wchodziło do statusu >90 dni opóźnienia średnio 842 rachunki, o 1,6% więcej w porównaniu z 2018 r. W portfelu frankowym w I półroczu 2019 r. wchodziło do statusu >90 średnio w miesiącu 323 rachunki, tyle samo co rok wcześniej. Warto zwrócić uwagę na stosunek liczby wejść do statusu >90 dni w porównaniu z wejściami do statusu >30 dni. W portfelu złotowym wejść do statusu >90 jest 3,8-krotnie więcej niż do statusu >30 dni, w portfelu walutowym 4,3-krotnie więcej. Wynika z tego, że wczesne zaległości są w znacznym stopniu wyrównywane i nie przechodzą w opóźnienia długoterminowe.

Liczba wejść do statusu >30 dni opóźnienia w portfelu złotowym i frankowym. Dane miesięczne z lat 2018–2019

Liczba wejść do statusu >90 dni opóźnienia w portfelu złotowym i frankowym. Dane miesięczne z lat 2018–2019

Główne obserwacje

- W 2019 r. obserwowaliśmy ożywienie w wydawnictwie kart kredytowych, wzrosła też liczba użytkowników kart.
- Wzrosty te wynikają w znacznej części z wykorzystywania kart kredytowych przez niektórych wydawców do finansowania sprzedaży ratalnej towarów i usług (kredytów ratalnych)
- Wyraźnie rosną należności banków z tytułu kart kredytowych.
- Stale rosną średnie limity na otwieranych rachunkach kart kredytowych, stąd dynamika rynku kartowego w wymiarze wartościowym, tak jak poprzednio, wyraźnie wyprzedza dynamikę rynku w wymiarze liczbowym.
- Rosną średnie limity na czynnych kartach kredytowych.

Liczba wydanych kart kredytowych

Liczba otwieranych rachunków kart kredytowych w 2019 r. znacznie przewyższała wyniki 2018 r.

W 2017 i do listopada 2018 r. liczba otwieranych rachunków kart kredytowych oscylowała wokół 85 tys. miesięcznie. Wcześniej, w latach 2015–2016 była wyższa, zbliżała się do poziomu 100 tys. Poczynając od listopada 2018 r. znów wydawnictwo zbliżyło się do 100 tys. W I półroczu 2019 r. średnio otwierano ponad 108 tys. kart kredytowych w miesiącu. Niektóre banki zaangażowane w kredyty ratalne prowadzą je w rachunkach kartowych, co prawdopodobnie skutkuje znacznym poziomem zmienności liczby wydawanych kart.

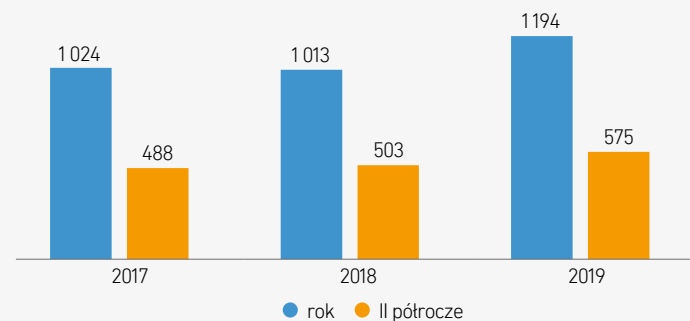
W 2019 r. otwarto 1194 tys. rachunków kart kredytowych o 17,8% więcej niż rok wcześniej, daje to średnią miesięczną 102,9 tys. otwartych rachunków. Jest to najwyższy poziom sprzedaży kart kredytowych w obecnej dekadzie. W poprzedniej dekadzie liczba otwieranych rachunków była znacznie wyższa, w 2008 r. otwarto ponad 3 miliony rachunków kart kredytowych.

W drugim półroczu, poczynając od sierpnia, wydawnictwo kart znów spowolniło do poziomu średnio ok. 90 tys. miesięcznie.

Rachunki kart kredytowych (w tys. sztuk) otwartych w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Rachunki kart kredytowych (w tys. sztuk) otwartych w latach 2017–2019

Wartość limitów na otwieranych rachunkach

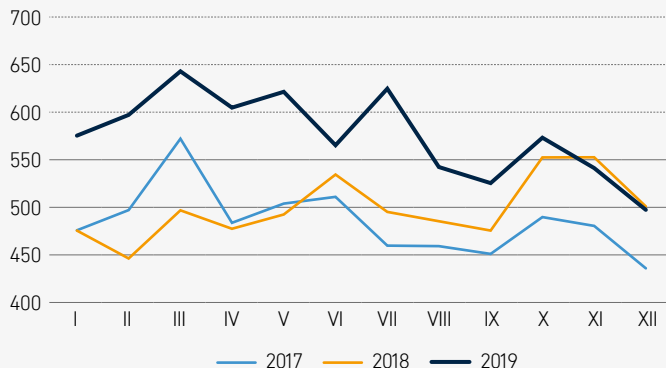
Wartość przyznanych limitów na otwieranych rachunkach kart kredytowych w 2018 r. lekko wzrosła.

Wartość limitów na otwieranych rachunkach kart kredytowych w 2019 r. wyniosła 6,9 mld zł i była wyższa o 15,5% w porównaniu z wynikami 2018 r. Dynamika kwot przyznanych limitów była w 2019 r. zbliżona do dynamiki liczby otwieranych rachunków 17,8%. Dotychczas, po obniżeniu stawek interchange, dominowała w bankach polityka ograniczenia wydawnictwa kart kredytowych do grona własnych, znanych bankowi, sprawdzonych klientów co najczęściej powodowało wyższą dynamikę wydawnictwa kart w ujęciu wartościowym w porównaniu z liczbowym.

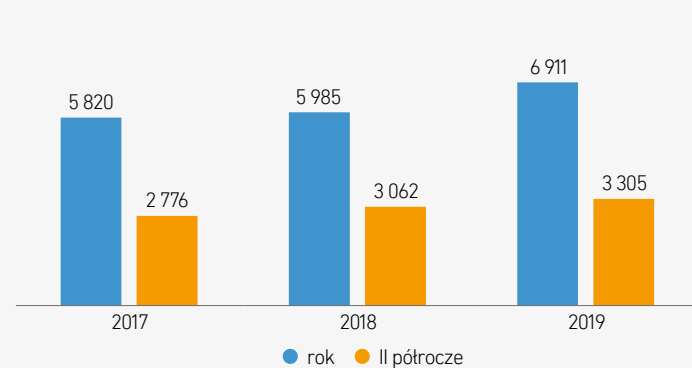
Pod koniec 2017 r. pojawił się nowy typ karty kredytowej. Wydawana jest ona przy udzielaniu kredytu na zakup towarów i usług. Kredyt ten prowadzony jest w rachunku karty kredytowej. Pojawienie się tego segmentu obniżyło dynamikę kwot limitów na otwieranych rachunkach. Karty związane z zakupami na raty, podobnie jak klasyczne kredyty ratalne, są na niższe kwoty.

W II półroczu 2019 r. dynamika przyznanych limitów wyraźnie osłabła, W I półroczu wynosiła 23,4%, w drugim 7,9%, zaś w czwartym kwartale tylko 0,4%.

Suma limitów (w mln zł) na otwieranych w latach 2017–2019 rachunkach kart kredytowych.

Kwota limitów (w mln zł) na otwieranych w latach 2017–2019 rachunkach kart kredytowych.

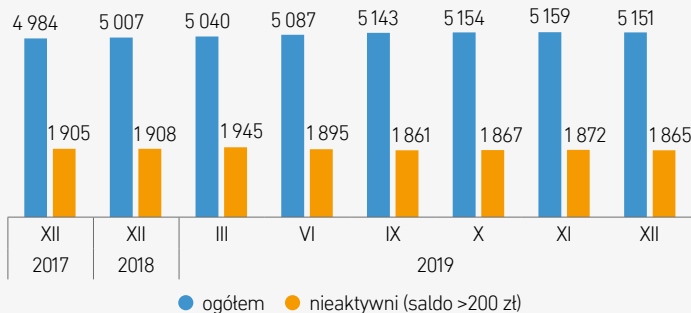
Liczba posiadaczy kart kredytowych, a tym aktywnych

Liczba posiadaczy kart kredytowych 2018 r. zaczęła rosnąć, zwłaszcza w grupie posiadaczy aktywnych.

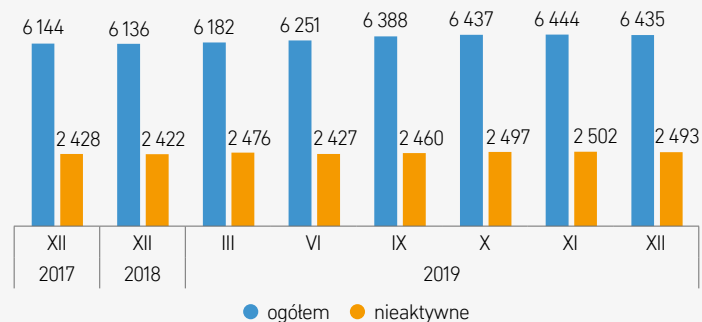
Liczba osób posiadających karty kredytowe, po okresie stabilizacji, poczynając od IV kwartału 2018 r. zaczęła rosnąć, co jest wynikiem wzrostu liczby wydawanych kart. W trakcie 2019 r. przybyło 144 tys. (2,9%) posiadaczy kart kredytowych, zmalała liczba posiadaczy nieaktywnych (takich, którzy na koniec grudnia mieli na rachunku saldo niższe niż 200 zł). Liczba posiadaczy aktywnych wzrosła o 187,5 tys. Czynnych rachunków kartowych przybyło w 2019 r. 299,3 tys. rachunków aktywnych było w końcu 2019 r. o 288,7 tys. więcej niż rok wcześniej. Pojawienie się

przyrostu liczby użytkowników i liczby czynnych kart łączymy z wykorzystywaniem kart kredytowych przez niektóre banki przy kredytowaniu sprzedaży ratalnej towarów i usług. Takie karty (niektórzy określają je mianem ratkart), występowały w sektorze bankowym kilka lat temu, lecz później zaniechano tej praktyki. Obecnie „ratkarty” powróciły. Za hipotezą tą przemawia także fakt, że prawie cały przyrost nastąpił w grupie kart aktywnych – „ratkarty” z definicji są aktywne.

Posiadacze (w tys.) kart kredytowych w wybranych miesiącach lat 2017–2019

Liczba (w tys.) czynnych rachunków kart kredytowych, w tym rachunków nieaktywnych

Limity i należności na rachunkach kart kredytowych

Należności banków i limity na rachunkach rosną.

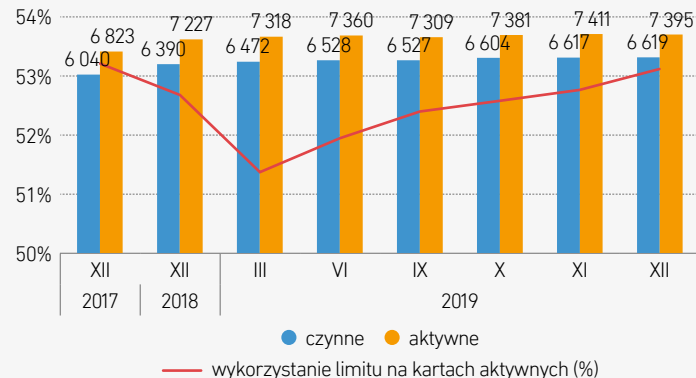
Należności sektora bankowego z tytułu prowadzonych rachunków kart kredytowych rosną, ale w tym wymiarze wzrosty obserwowaliśmy, choć wolniejsze, także wcześniej. W grudniu 2019 r. w porównaniu r/r należności kartowe banków były wyższe o 1,35 mld zł (6,5%), na koniec grudnia 2018 r. w porównaniu rocznym były wyższe o 0,65 mld zł. czyli wzrost należności wyraźnie przyspieszył. Wzrost ten w mniejszym stopniu wynika z kredytów ratalnych w kartach, raczej wiąże się on z kontynuacją przez większość banków strategii koncentracji wydawnictwa kart na segmencie znanych bankowi klientów.

Rosną limity na kartach kredytowych. Dotyczy to zarówno średniego limitu na kartach czynnych jak i średniego limitu przyznawanego do nowych otwieranych rachunków. Najwyższe limity obserwujemy na kartach aktywnych. Na kartach aktywnych w grudniu 2019 r. średni limit wyniósł 7395 zł, był wyższy niż przed rokiem o 2,3%, wzrost limitów na wszystkich kartach z czynnym limitem był wyższy – 3,6%. Nieco wzrosło wykorzystanie limitu na kartach aktywnych, o 0,4 pkt. proc. po spadkach trwających do marca 2019 r.

Należności z tytułu kart kredytowych w mld zł

Średni limit na czynnych kartach kredytowych w latach 2017–2019, wykorzystanie limitów

Główne obserwacje

- Obserwujemy w 2019 r. spadek akcji kredytowej banków w zakresie kredytów udzielanych mikroprzedsiębiorcom w ujęciu wartościowym o 3,1% a liczbowym o 4,5% w porównaniu do 2018 r. W przypadku kredytów udzielanych rolnikom wartość udzielonego finansowania w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. spadła o 5,2% a liczba udzielonych kredytów o 8,2%.
- Nadal występuje wysoka koncentracja portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw w ujęciu branżowym. Dominują dwa sektory usługi i handel. Co w dużej mierze związane jest ze strukturą branżową polskich mikroprzedsiębiorstw. Jednak największy udział w portfelu kredytowym mikroprzedsiębiorców i rolników w ujęciu wartościowym ma rolnictwo i usługi.
- Jakość portfela kredytowego mierzona wskaźnikiem NPL na koniec 2019 r. pogorszyła się zarówno na poziomie rachunków kredytowych jak i wartości, i to zarówno w przypadku mikroprzedsiębiorców jak i rolników. Wynosi ona na koniec grudnia 2019 r. w ujęciu liczbowym 11,9% dla mikroprzedsiębiorców i 2,8% w przypadku rolników. Dla ujęcia wartościowego wynosi ona odpowiednio 15,0% oraz 5,1%.
- Dużo wyższą jakością charakteryzuje się portfel kredytów udzielanych rolnikom niż mikroprzedsiębiorcom.
- Ryzyko kredytowania mikroprzedsiębiorców determinowane jest zarówno liczbą obsługiwanych kredytów jak i liczbą kredytujących banków. Im więcej spłacanych jest równocześnie kredytów, czy też im więcej banków udzieliło finansowania, tym poziom ryzyka kredytowego jest wyższy, co ma swoje odzwierciedlenie w jakości portfela kredytowego.

Omawiane w tym rozdziale Raportu grupy mikroprzedsiębiorców i rolników identyfikujemy według następujących definicji:

Mikroprzedsiębiorcy to przedsiębiorcy zarejestrowani w CEiDG, bez rolników prowadzących gospodarstwa rolne, którzy są zarejestrowani w CEiDG.

Rolnicy to osoby prywatne prowadzące gospodarstwa rolne niezarejestrowane w CEiDG oraz rolnicy prowadzący gospodarstwa rolne zarejestrowani w CEiDG i w rejestrze spółek cywilnych.

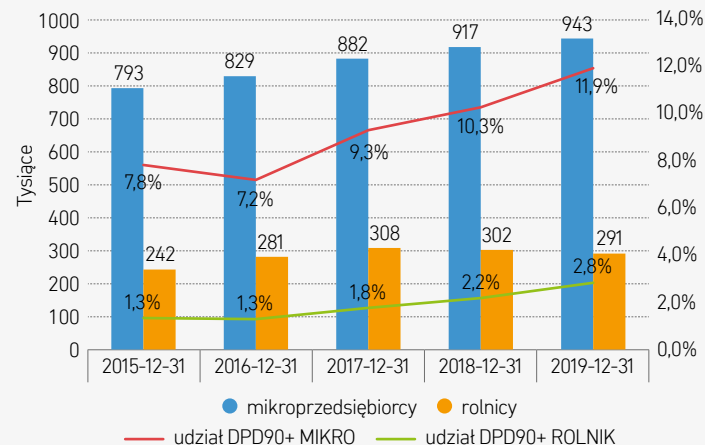
Liczba oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników

W 2019 r. obserwujemy wzrost liczby rachunków kredytowych w portfolio kredytów mikroprzedsiębiorstw i spadek liczby kredytów rolników, przy pogorszeniu jakości portfela zarówno mikroprzedsiębiorców (o 1,6 p.p.) jak i rolników (o 0,6 p.p.).

Na koniec grudnia 2019 r. liczba czynnych rachunków kredytowych mikroprzedsiębiorców wynosiła 943 tys. szt. i wzrosła w ciągu całego 2019 r. o 26 tys. szt. (2,8%). W tym samym okresie jakość portfela mierzona udziałem rachunków opóźnionych w obsłudze > 90 dni w liczbie rachunków czynnych (NPL) pogorszyła się w porównaniu do grudnia 2018 o 1,6 p.p. i wynosiła na koniec 2019 r. (11,9%).

Liczba czynnych rachunków kredytowych w portfolio kredytów rolników na koniec grudnia 2019 r. wynosiła 291 tys. szt., o 11 tys., mniej niż na koniec grudnia 2018 r. (spadek o 3,6%). Pomimo nieznacznego pogorszenia się jakości portfela w ciągu całego 2019 o 0,6 p.p., jakość portfela rachunków kredytowych (NPL ilościowy) rolników jest nadal wysoka i wynosi 2,8%. W porównaniu z jakością kredytów mikroprzedsiębiorców, portfel kredytów dla rolników charakteryzuje się kilkukrotnie niższą szkodowością.

Stan i jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników – ujęcie liczbowe (w tys. szt./%)

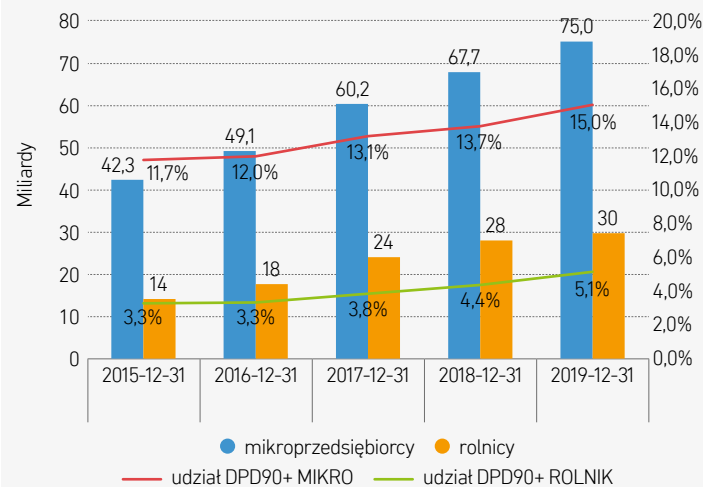
Wartość oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników

Obserwujemy systematyczny wzrost wartości portfela kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników, jednak przy niewielkim wzroście poziomu ryzyka.

Na koniec grudnia 2019 r. wartość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców wynosiła 75 mld zł i wzrosła w porównaniu do grudnia 2018 r. o kwotę 7,3 mld zł (10,7%). W tym samym okresie jakość portfela mierzona udziałem wartościowym rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w wartości rachunków czynnych (NPL) pogorszyła się o 1,3 p.p. w stosunku do grudnia 2018 i wynosi (15,0%).

Wartość portfela kredytów rolników na koniec grudnia 2019 r. wynosiła 30 mld zł, o 2 mld zł, więcej niż na koniec grudnia 2018 r. (wzrost o 6,2%). Pomimo pogorszenia się jakości portfela w okresie 12 miesięcy 2019 o 0,7 p.p., jakość portfela rachunków kredytowych (NPL wartościowy) rolników jest wysoka i wynosi 5,1%. W porównaniu z jakością kredytów mikroprzedsiębiorców, portfel kredytów dla rolników charakteryzuje się istotnie niższą szkodowością.

Stan i jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników – ujęcie wartościowe (w mld zł/%)

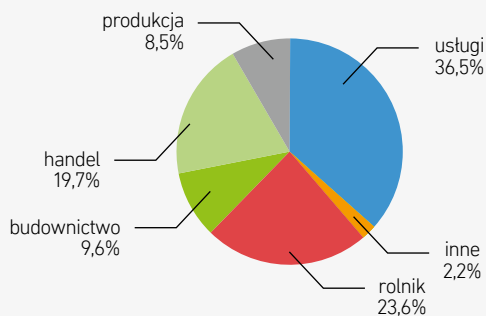
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników

Nadal występuje wysoka koncentracja branżowa portfela kredytowego w ujęciu liczby obsługiwanych kredytów. Dominują trzy rodzaje działalności: usługi, rolnictwo, handel.

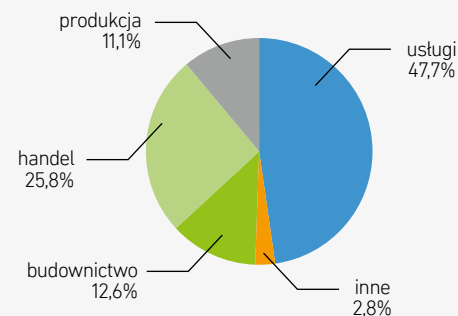
Na koniec grudnia 2019 r. 36,5% łącznej liczby czynnych rachunków kredytowych mikroprzedsiębiorców i rolników należało do firm usługowych. 23,6% czynnych kredytów posiadali rolnicy, a 19,7% firmy handlowe. Struktura ta jest stabilna w czasie. Odzwierciedla więc branżowy popyt na kredyt w segmencie MŚP i rolników. Struktura kredytowa jest w dużej mierze odzwierciedleniem struktury branżowej polskiej gospodarki.

W strukturze sektorowej portfela mikroprzedsiębiorców (bez rolników), prawie połowa 47,7% czynnych kredytów należy do mikroprzedsiębiorców wykonujących działalność usługową. 25,8% wszystkich czynnych kredytów należy do mikroprzedsiębiorców z sektora handlu detalicznego i hurtowego. 12,6% czynnych kredytów to kredyty firm budowlanych.

Sektorowa struktura portfela mikroprzedsiębiorców i rolników (ujęcie liczbowe)

Sektorowa struktura portfela mikroprzedsiębiorców (ujęcie liczbowe)

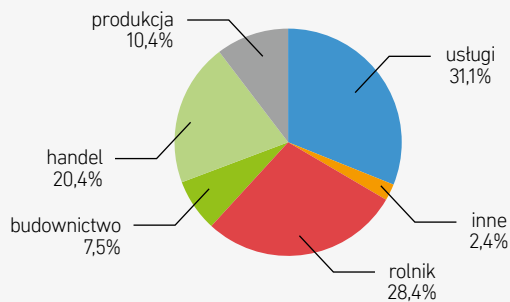
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników

Występuje również wysoka koncentracja branżowa portfela kredytowego w ujęciu wartościowym. Dominują także trzy rodzaje działalności: usługi, rolnictwo oraz handel, na które przypada prawie 80% wartości portfela rolników i mikroprzedsiębiorców.

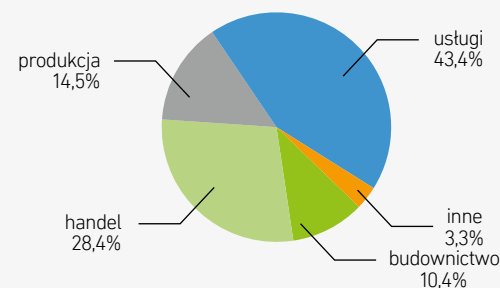
Na koniec grudnia 2019 r. 31,1% portfela kredytowego w ujęciu wartościowym stanowiły kredyty firm usługowych. Rolnicy to 28,4% wartości portfela, a 20,4% wartości zadłużenia kredytowego przypada na firmy handlowe.

W strukturze sektorowej portfela mikroprzedsiębiorców (bez rolników), w ujęciu wartościowym 43,4% wartości zadłużenia przypada na mikroprzedsiębiorców wykonujących działalność usługową. Prawie 30% zadłużenia to finansowanie mikroprzedsiębiorców z sektora handlu detalicznego i hurtowego. Wartość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców zajmujących się produkcją wynosi 14,5%

Struktura sektorowa portfela mikroprzedsiębiorców i rolników (ujęcie wartościowe)

Struktura sektorowa portfela mikroprzedsiębiorców (ujęcie wartościowe)

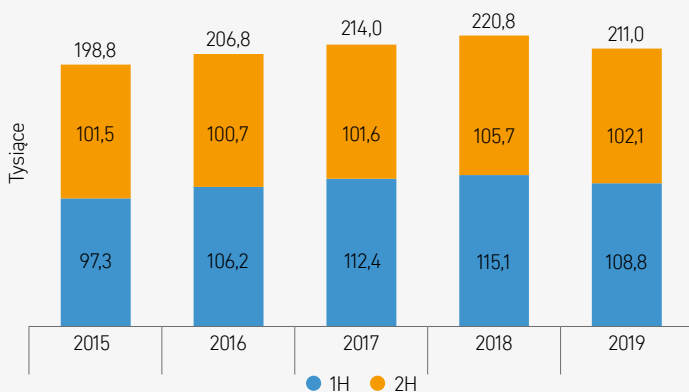
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom

W 2019 r. obserwujemy spadek akcji kredytowej banków skierowanej do mikroprzedsiębiorstw, w ujęciu liczbowym i wartościowym w porównaniu do 2018 r. Sprzedaż kredytów w 2019 r. w ujęciu liczbowym była najniższa od trzech lat i wyniosła 211 tys. udzielonych kredytów. Wartościowo sprzedaż kredytów w całym 2019 r. jest niższa od sprzedaży 2018 r.

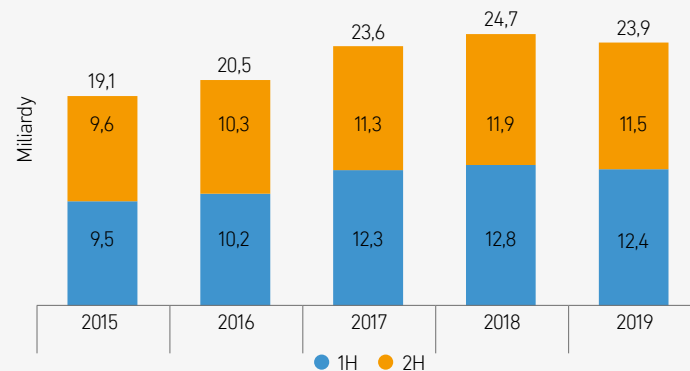
W 2019 r. banki udzieliły łącznie 211 tys. kredytów mikroprzedsiębiorstwom. O 9,8 tys. sztuk (4,5%) mniej niż w całym 2018 r. Sprzedaż 2019 r. jest najniższa od 3 lat.

W całym 2019 r. banki udzieliły mikroprzedsiębiorstwom kredytowania na wartość 23,9 mld zł, to jest o 0,8 mld (-3,1%) mniej niż w 2018 r.

Liczba kredytów udzielonych mikroprzedsiębiorcom

Wartość kredytów udzielonych mikroprzedsiębiorcom

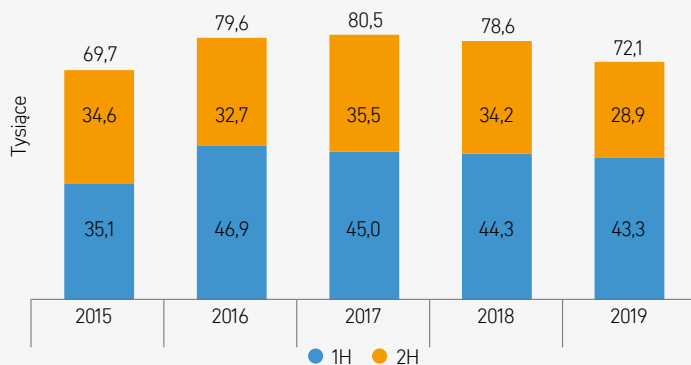
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania rolnikom

Obserwujemy w 2019 r. spadek akcji kredytowej skierowanej do rolników zarówno w ujęciu liczbowym, jak i wartościowym. W całym 2019 r. banki udzieliły rolnikom kredytów na wartość o 5,2% niższą od wartości udzielonej w całym 2018 r.

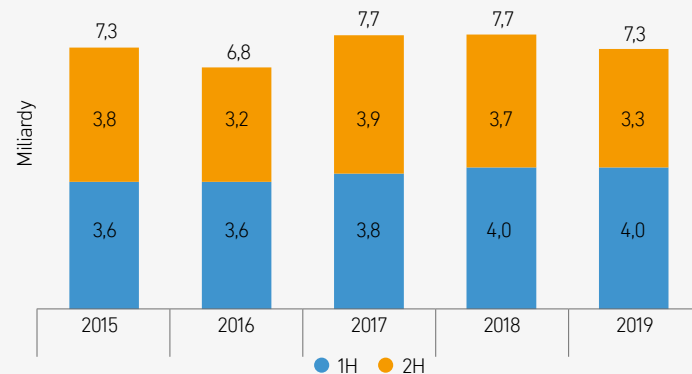
W całym 2019 r. banki udzieliły rolnikom łącznie 72,1 tys. kredytów. Ok. 6,5 tys. (o 8,2%) mniej niż w poprzednim roku. Jest to wyniki najniższy w okresie czterech ostatnich lat.

W całym 2019 r. banki udzieliły rolnikom kredytów na wartość 7,3 mld zł. Jest to mniej o 0,4 mld zł (5,2%) niż w 2018 roku. Spadek wartościowy jest więc niższy od spadku liczby udzielonych kredytów.

Liczba kredytów udzielonych rolnikom

Wartość kredytów udzielonych rolnikom

Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorstwom – ujęcie produktowe

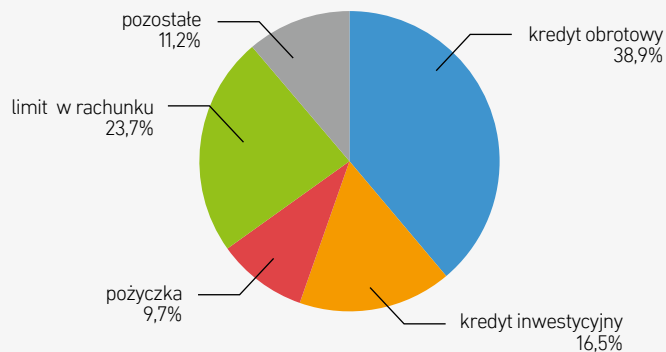
W sprzedaży kredytów w ujęciu wartościowym dominują dwa podstawowe, klasyczne rodzaje produktów kredytowych wykorzystywanych do finansowania bieżącej działalności operacyjnej, tj.: kredyt obrotowy oraz limit kredytowy w koncie. Struktura ta jest stabilna od kilku już lat. Można więc już stwierdzić, że jest to trwały trend. 2/3 kredytów wykorzystywanych jest przez mikroprzedsiębiorców do finansowania bieżącej działalności. Tylko 6,2% kredytów to finansowanie rozwoju (kredyty inwestycyjne).

W 2019 r. ponad 1/3 udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom dotyczyło finansowania w formie kredytów obrotowych. Oba produkty wykorzystywane do finansowania bieżącej operacyjnej działalności stanowiły 61,1% łącznej wartości udzielonego finansowania.

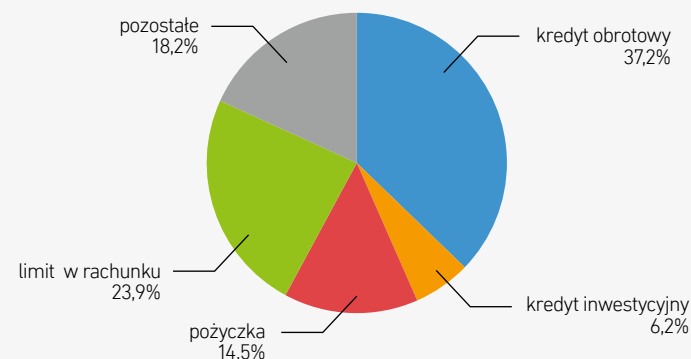
Tylko 6,2% udzielonych w całym 2019 r. kredytów to kredyty inwestycyjne.

W ujęciu wartościowym również największy udział (62,5%) miały kredyty obrotowe oraz limity w rachunku bieżącym, co nie jest zaskoczeniem, zważywszy, na ich specyfikę związaną z finansowaniem bieżącej działalności. Również 16,5% udział w wartości sprzedaży kredytów miały kredyty inwestycyjne. Dużo wyższy udział w wartości sprzedaży niż w liczbie udzielonych kredytów, kredytów inwestycyjnych wynika z wyższej średniej kwoty udzielanego kredytu inwestycyjnego niż obrotowego.

Mikroprzedsiębiorcy – struktura wartościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2019 r.

Mikroprzedsiębiorcy – struktura ilościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2019 r.

Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów rolnikom – ujęcie produktowe

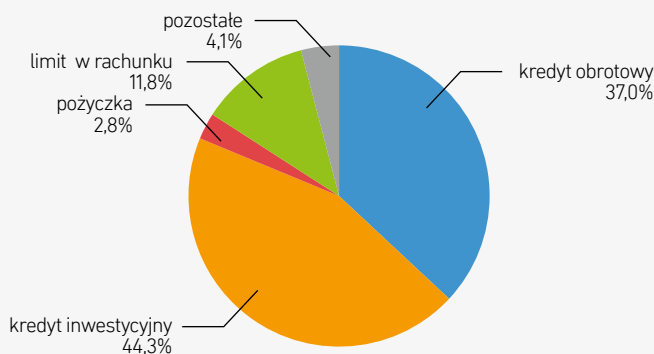
W sprzedaży kredytów rolnikom w ujęciu liczbowym dominują trzy podstawowe, klasyczne rodzaje produktów tj.: kredyt obrotowy, kredyt inwestycyjny, limit kredytowy w koncie. W ujęciu wartościowym dominują kredyty inwestycyjne.

W 2019 r. prawie 60% udzielonych rolnikom kredytów to kredyty obrotowe. 22,5% udzielonych w 2019 r. kredytów to kredyty inwestycyjne. W porównaniu do mikroprzedsiębiorców udział kredytów inwestycyjnych w sprzedaży kredytów w 2019 r. był dużo wyższy.

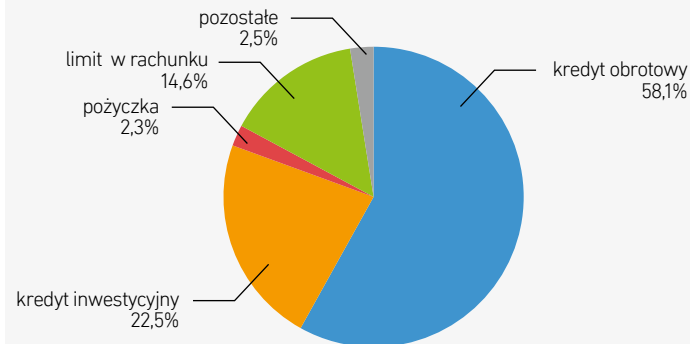
W ujęciu wartościowym największy udział w sprzedaży w 2019 r. miały kredyty inwestycyjne (44,3%). Ponadto 37,0% udział w sprzedaży wartościowej miały kredyty obrotowe.

Wyższy udział kredytów inwestycyjnych niż kredytów obrotowych w sprzedaży wartościowej w porównaniu z liczbową wynika z wyższych kwot zaciąganych przez rolników kredytów inwestycyjnych niż obrotowych.

Rolnicy – struktura wartościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2019 r.

Rolnicy – struktura ilościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 2019 r.

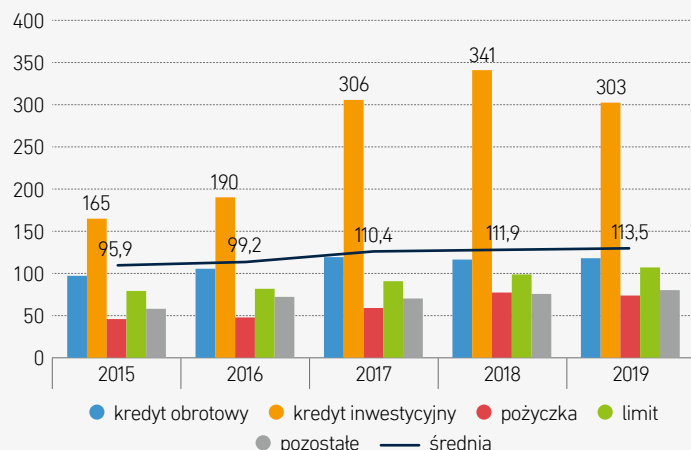
Średnie kwoty udzielonych kredytów mikroprzedsiębiorcom i rolnikom

W 2019 r. wzrosła w porównaniu do poprzednich lat średnia kwota udzielanego kredytu zarówno mikroprzedsiębiorcom jak i rolnikom.

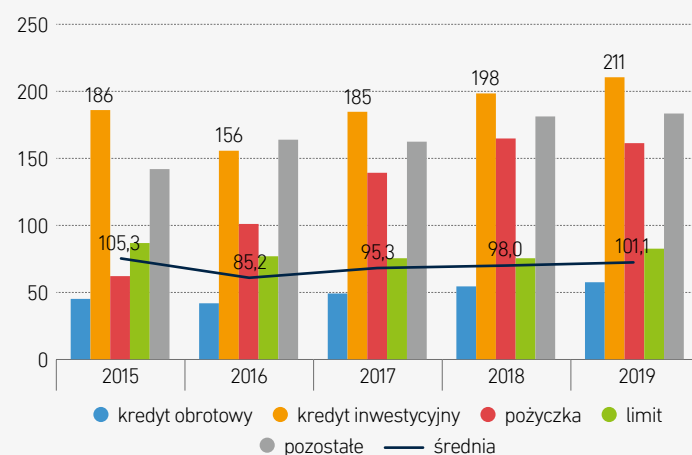
W 2019 r., średnia wartość udzielanego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstw wynosiła ok 113,5 tys. zł i była nieznacznie wyższa (o 1,4%) od średniej kwoty z 2018 r. W 2019 r., w porównaniu do 2018 r. spadła średnia kwota udzielanego kredytu inwestycyjnego o 38 tys. zł (o 11,3%). Wzrosła natomiast o 1,75 tys. zł średnia kwota udzielanego kredytu obrotowego (1,5%).

W 2019 r., średnia wartość udzielanego przez banki finansowania rolnikom wzrosła w porównaniu do 2018 r. o 3,1 tys. zł (3,2%) i wynosiła ok 101 tys. zł. W 2019 wzrosła kwota kredytu inwestycyjnego o 12 tys. zł (6,1%).

Średnia kwota udzielonych kredytów dla mikroprzedsiębiorstw wg rodzaju produktu (tys. zł)

Średnia kwota udzielonych kredytów dla rolników wg rodzaju produktu (tys. zł)

Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców i rolników rośnie wraz z liczbą banków kredytujących

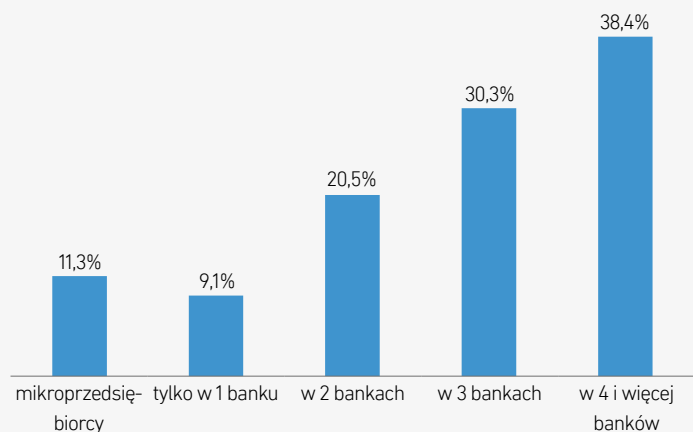
Liczba banków, z których korzysta mikroprzedsiębiorca czy rolnik przy finansowaniu swojej działalności biznesowej w sposób istotny wpływa na terminowość spłaty posiadanych kredytów, a tym samym na poziom szkodowości kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników. Średnio 11,3% mikroprzedsiębiorców* i 2,8% rolników posiada zobowiązanie opóźnione w spłacie.

Ok 85% właścicieli firm, prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, korzysta z kredytu, zaciągniętego tylko w jednym banku. Zazwyczaj nie jest to bank, z którym przedsiębiorca ma relacje jako osoba prywatna, np. posiada kredyt konsumpcyjny, mieszkaniowy czy limit w koncie osobistym.

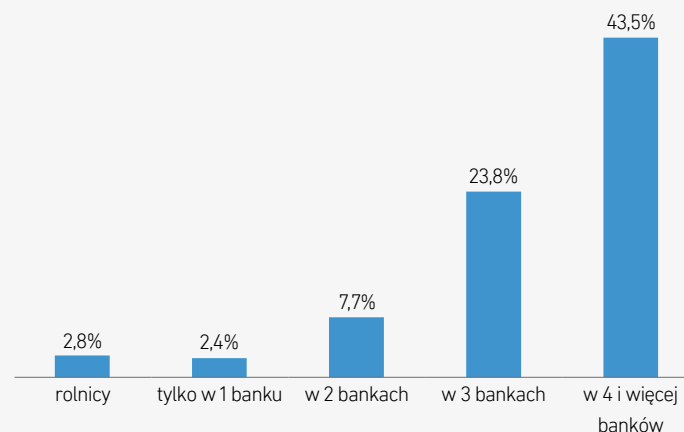
Posiadając produkty kredytowe tylko w jednym banku, tylko 9,1% mikroprzedsiębiorców i 2,4% rolników ma opóźnienie w spłacie. Gdy

mikroprzedsiębiorca lub rolnik finansuje się w dwóch bankach równocześnie, udział rośnie, odpowiednio do 20,5% i 7,7%. Zaś w przypadku korzystania z produktów kredytowych w czterech i więcej bankach, już prawie 40% mikroprzedsiębiorców i prawie 43,5% rolników posiada przynajmniej jedno zobowiązanie opóźnione >90 dni. Liczba banków, których zaciągnął kredyt mikroprzedsiębiorca czy rolnik istotnie determinuje więc poziom ryzyka kredytowego.

Udział mikroprzedsiębiorców z kredytem 90+ w zależności od liczby banków kredytujących

Udział rolników z kredytem 90+ w zależności od liczby banków kredytujących

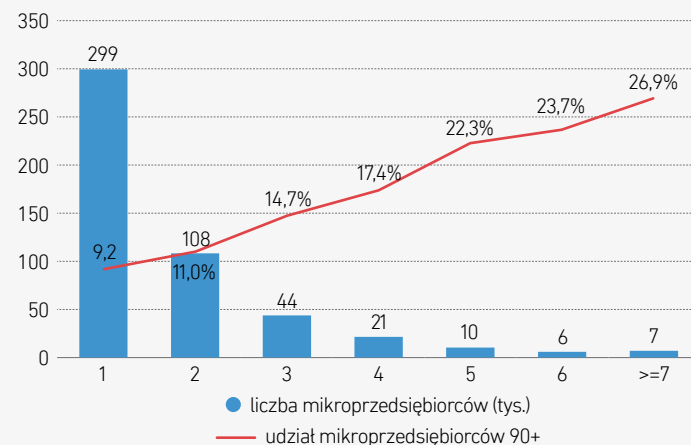
* Poziom szkodowości na poziomie klienta a nie rachunku

Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców rośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty

237 tys. – 58% mikroprzedsiębiorców posiadających kredyt bankowy, spłaca obecnie tylko jeden kredyt. Wśród tych mikroprzedsiębiorców 3,6% ma kredyt opóźniony > 90 dni. 6 tys. mikroprzedsiębiorców (1,4%) spłaca więcej niż 7 kredytów. Poziom szkodowości wynosi w ich przypadku aż 18,8%.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. 406 tys. mikroprzedsiębiorców posiadało czynny kredyt bankowy – czyli prawie co piąty aktywny mikroprzedsiębiorca. Z analiz BIK wynika, że im więcej obsługiwanych jednocześnie kredytów przez mikroprzedsiębiorców, tym wyższy udział tych mikroprzedsiębiorców, którzy mają problemy z ich terminową spłatą. Półtora procent polskich mikroprzedsiębiorców spłaca aż 7 i więcej kredytów firmowych. Wśród nich aż 18,8% spóźnia się ze spłatą > 90 dni. Nadaktywni kredytowo mikroprzedsiębiorcy, do których należy zaliczyć podmioty gospodarcze z siedmioma i więcej kredytami do spłaty, generują ponad przeciętny poziom ryzyka kredytowego. Analizując zatem ryzyko kredytowe, należy zawsze uwzględniać liczbę obsługiwanych kredytów jako ważny czynnik ryzyka.

Mikroprzedsiębiorcy (aktywni gospodarczo) wg liczby posiadanych kredytów

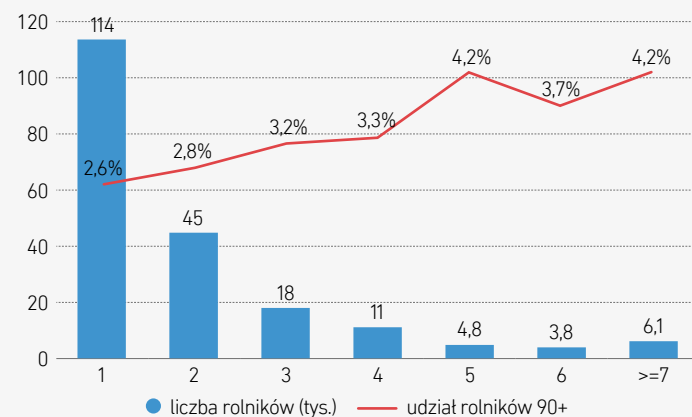
Ryzyko kredytowe rolników nie rośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty

114 tys. – ponad 56% rolników posiadających kredyt bankowy, spłaca obecnie tylko jeden kredyt. Wśród nich jedynie 2,6% ma kredyt opóźniony > 90 dni. 6,1 tys. rolników (3,0%) spłaca więcej niż 7 kredytów. Poziom szkodowości wynosi w ich przypadku 4,2%.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. 202 tys. rolników posiadało czynny kredyt bankowy. Z analiz BIK wynika, że wzrost liczby obsługiwanych przez rolników kredytów nie wpływa w istotny sposób na poziom szkodowości. Nawet rolnicy z większą liczbą kredytów spłacają je terminowo.

Nadaktywni kredytowo rolnicy, do których należy zaliczyć rolników z siedmioma i więcej kredytami do spłaty, nie generują ponad przeciętnego poziomu ryzyka kredytowego jak ma to miejsce w przypadku mikroprzedsiębiorców. Poziom szkodowości wynosi 4,2%.

Rolnicy wg liczby posiadanych kredytów*

Raport Biura Informacji Kredytowej KREDYT TRENDY

Opracowano przez Departament Business Intelligence w Biurze Informacji Kredytowej S.A.

Wszelkie uwagi i pytania dotyczące niniejszej publikacji prosimy kierować mailem na adres: kontakt@bik.pl.

Opracowanie graficzne: Pracownia Register
Zdjęcie na okładce: ABC Vector / Adobe Stock

Informacje statystyczne przedstawione w materiale wynikają z aktualnego stanu bazy danych BIK, która opiera się na danych przekazywanych BIK przez instytucje finansowe. Dane gromadzone w bazie BIK mogą być przedmiotem aktualizacji przez instytucje finansowe, które są ich właścicielami. BIK zastrzega, że taka aktualizacja może obejmować również dane historyczne, objęte już publikowanymi informacjami, co może spowodować zmianę wartości danych historycznych. BIK dokłada wszelkiej staranności, by dane BIK używane do przygotowania opracowania, były kompletne i aktualne, jednakże nie ponosi żadnej odpowiedzialności za decyzje biznesowe podejmowane na podstawie niniejszych informacji.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wszelkie autorskie prawa majątkowe do materiałów zawartych w raporcie KREDYT TRENDY stanowią własność BIK S.A. Jakiegokolwiek ich wykorzystanie, rozumiane jako rozpowszechnianie, kopiowanie, modyfikowanie, dystrybuowanie, transmitowanie, publikowanie oraz prezentowanie w całości lub części wymaga podania informacji, iż źródłem są dane z BIK S.A.

